

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Nestátní neziskové organizace jako faktor regionálního
rozvoje**

Stanislav Hlavsa

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Stanislav Hlavsa

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Hradec Králové

Název práce

Nestátní neziskové organizace jako faktor regionálního rozvoje

Název anglicky

Non-governmental non-profit organizations as a factor of regional development

Cíle práce

Cílem práce bude návrh možnosti využití aktivit nestátních neziskových organizací pro rozvoj zvoleného regionu. Cíl práce bude podpořen třemi dílčími cíli. Prvním dílčím cílem bude analýza stávající situace pomocí socioekonomických charakteristik vybraných lokalit. Druhým dílčím cílem bude vnímání činností nestátních neziskových organizací a spolků veřejnosti a postoj veřejnosti k nestátním neziskovým organizacím a spolkům. Třetím dílčím cílem bude zjištění vizí aktérů na činnosti vybraných nestátních neziskových organizací a spolků ve zvolených lokalitách.

Metodika

Teoretická část, charakteristika prostředí, analýza výchozího stavu bude čerpat ze studia dokumentů. Bude zaměřena na obecné vymezení pojmů neziskové organizace a spolky, jejich charakteristiku a vývoj. Charakteristika prostředí vybraných nestátních neziskových organizací a spolků bude vycházet také ze studia dokumentů. Terénní šetření bude provedeno kvantitativní metodou pomocí dotazníku mezi veřejností ve vybraných lokalitách. Kvalitativní šetření bude provedeno formou polostrukturovaných rozhovorů mezi vybranými aktéry, působící v dané lokalitě. Výsledky budou zpracovány, vyhodnoceny, diskutovány a bude stanoven závěr. Osnova práce: 1. Úvod, 2. Cíl práce a metodiky, 3. Teoretická východiska, 4. Charakteristika prostředí, 5. Šetření v terénu, 6. Zhodnocení výsledků, 7. Diskuse, 8. Závěr, 9. Seznam použitých zdrojů, 10. Přílohy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, spolky, spolková činnost, obec, dobrovolnictví, volnočasové aktivity, region.

Doporučené zdroje informací

- BOUKAL, P. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Nestátní neziskové organizace : (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.
- DOBROZEMSKÝ, V. a J. STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-103-3.
- GROSPÍČ, J. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-086-4.
- HOWARD, M., M. (2003) *The Weakness of Civil Society in Post-Communist Europe*. Cambridge: University Press. ISBN 0521011523
- JÁČ, I. *Jedinečnost obce v regionu*. [Praha]: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6.
- ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavla Varvažovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 2. 2021

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 2. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 09. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nestátní neziskové organizace jako faktor regionálního rozvoje" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.11.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní Ing. Pavle Varvažovské PhD. za důležité a cenné rady a připomínky. Velice oceňuji její ochotu a trpělivost při konzultacích.

Dále bych rád poděkoval paní Ivetě Habrové z Nového Města nad Metují a paní Marii Šprincové ze Solnice za poskytnutí podkladových materiálů a mojí rodině a přátelům za obrovskou podporu po dobu studia.

Nestátní neziskové organizace jako faktor regionálního rozvoje

Abstrakt

Bakalářská práce popisuje, jakým způsobem ovlivňují nestátní neziskové organizace a spolky regionální rozvoj. Cílem práce je porovnání a zhodnocení vybrané nestátní neziskové organizace a spolků v obci Novém Městě nad Metují, která se nachází v okrese Náchod v Královéhradeckém kraji s činností vybrané nestátní neziskové organizace a spolků v obci Solnice, nacházející se v okrese Rychnov nad Kněžnou, rovněž v Královéhradeckém kraji.

Práce má dvě části, teoretickou a následné terénní šetření. Teoretická část obsahuje rešerši, ve které jsou vysvětleny pojmy: nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, spolky, dobrovolnictví, obec, region a charakteristika prostředí kraje i obou obcí. V praktické části proběhne dotazníkové kvantitativní šetření s obyvateli uvedených měst a terénní, kvalitativní šetření v uvedených obcích s konkrétními aktéry zkoumané problematiky s cílem zjistit veřejné povědomí o činnosti nestátních neziskových organizací a spolků jako faktoru regionálního rozvoje.

Práce je zakončena shrnutím výsledků, na základě dotazníkového šetření jsou stanoveny čtyři hypotézy, vyhodnoceny statistickou metodou testem dobré shody.

Klíčová slova: nestátní neziskové organizace, regionální rozvoj, spolky, spolková činnost, obec, dobrovolnictví

Non-governmental not-profit organizations as a factor of regional development

Abstract

The bachelor's thesis describes the method how non-state non-profit organizations and associations influence a regional development. The aim of the work is to compare and evaluate selected non-state non-profit organization and associations in Nové Město nad Metují, located in the district of Náchod in the Hradec Králové region with the activities of selected non-state non-profit organization and associations in Solnice, located in the district of Rychnov nad Kněžnou in the Hradec Králové region.

The thesis has got two parts, theoretical and following field research. The theoretical part contains the research in which the following words are described: non-state non-profit organization, regional development, associations, volunteering, municipality, region and characteristics of the environment of the region and both municipalities. There will be a questionnaire quantitative research with residents of these cities and field qualitative research in these municipalities with specific actors of the issue in order to determine public awareness of the activities of non-state non-profit organizations and associations as a factor of regional development in practical part.

The thesis ends with a summary of the results. There are four hypotheses established on questionnaire research, evaluated by the statistical method of good agreement test.

Keywords: non-state non-profit organization, regional development, associations, activities of associations, municipality, volunteering

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodiky	14
2.1 Cíl práce	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Zařazení nestátních neziskových organizací v rámci národního hospodářství	15
3.1.1 Vymezení pojmu nestátní neziskové organizace a její znaky	15
3.1.2 Členění nestátních neziskových organizací	16
3.1.3 Rozdělení nestátních neziskových organizací podle jejich funkce	17
3.1.4 Historie sdružování	18
3.2 Regionální rozvoj	19
3.2.1 Historický vývoj regionalistiky	20
3.2.2 Vývoj regionální politiky po roce 1989	20
3.2.3 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+	21
3.3 Spolky	22
3.3.1 Pořádání spolkových akcí	23
3.3.2 Provoz spolkových webových stránek	24
3.4 Dobrovolnictví.....	24
3.4.1 Vymezení dobrovolnictví.....	24
3.4.2 Veřejně prospěšné dobrovolnictví	24
3.4.3 Vzájemně prospěšné dobrovolnictví	25
3.4.4 Firemní dobrovolnictví	25
3.5 Obec.....	26
3.6 Region	27
3.6.1 Koncepce regionu	27
3.6.2 Struktura regionu.....	27
3.6.3 Řád regionu	28
4 Charakteristika prostředí.....	29
4.1 Královéhradecký kraj	29
4.1.1 Charakteristika kraje	29
4.1.2 Přírodní profil.....	29
4.1.3 Obyvatelstvo	30
4.1.4 Ekonomika kraje	31
4.2 Okres Náchod	32
4.3 Nové Město nad Metují	34
4.3.1 Společnost NONA 92, o.p.s.	36
4.3.2 Organizace včelařů z Nového Města nad Metují a okolí	38

4.3.3	Jednotky sboru dobrovolných hasičů města Nové Město nad Metují – JSDH 39	
4.4	Okres Rychnov nad Kněžnou.....	40
4.5	Solnice.....	41
4.5.1	Solnický Brouček.....	43
4.5.2	Český svaz včelařů ZO Solnice	44
4.5.3	SDH Solnice	46
5	Šetření v terénu	48
5.1	Kvantitativní šetření	48
5.1.1	Výsledky dotazníkového šetření	49
5.1.2	Statistické vyhodnocení hypotéz	58
5.2	Kvalitativní šetření	63
6	Zhodnocení výsledků	64
7	Diskuse	65
8	Závěr.....	66
9	Seznam použitých zdrojů	67
10	Přílohy	68

Seznam obrázků

Obrázek 1	Nové Město nad Metují náměstí	35
Obrázek 2	Solnice náměstí a radnice	42

Seznam tabulek

Tabulka 1	Povědomí o činnostech NNO a spolků	50
Tabulka 2	Příspěvek na činnost	50
Tabulka 3	Forma příspěvku	51
Tabulka 4	Povědomí o místních aktivitách.....	52
Tabulka 5	Návštěvnost místních akcí	52
Tabulka 6	Vliv NNO a spolků na rozvoj obce a regionu.....	53
Tabulka 7	Členství v NNO nebo spolku	54
Tabulka 8	Věk respondentů	55
Tabulka 9	Vzdělání respondentů	56
Tabulka 10	Sociální status	57
Tabulka 11	Skutečné četnosti	58
Tabulka 12	Skutečné četnosti	59
Tabulka 13	Teoretické četnosti	59
Tabulka 14	Skutečné četnosti	60
Tabulka 15	Teoretické četnosti	60
Tabulka 16	Skutečné četnosti	61
Tabulka 17	Teoretické četnosti	61

Tabulka 18 Přínosy a nedostatky kvalitativního výzkumu	63
Tabulka 19 Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Nové Město nad Metují	68
Tabulka 20 Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Solnice	69

Seznam grafů

Graf 1 Forma příspěvku	51
Graf 2 Návštěvnost místních akcí	52
Graf 3 Vliv NNO a spolků na rozvoj obce a regionu.....	53
Graf 4 Členství v NNO nebo spolku.....	54
Graf 5 Věk respondentů	55
Graf 6 Vzdělání respondentů	56
Graf 7 Sociální status	57

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOZ	Nový občanský zákoník
Sb.	Sbírky
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ZO	Základní organizace
z. s.	Zapsaný spolek

1 Úvod

Neziskové organizace měly v historii naší společnosti důležité místo. Za posledních třicet let prošly v České republice výrazným vývojem. Souvisí s pojmem filantropie vyjadřující lásku k lidem a snahu pomoci ostatním. Podmínkou pro jejich existenci je snaha lidí ovlivnit určitý veřejný problém a zapojit se k jeho řešení. V historii společnosti se projevuje dlouhodobá tradice pomoci lidí nacházející se v dobré životní i ekonomické situaci lidem žijícím v místech zasažených živelnými, či válečnými pohromami, lidem chudým, nemocným, či seniorům. Dávají lidem možnost podílet se na řešení různorodých problémů: kulturních, sociálních, ochrany životního prostředí, kultury, sportu, volnočasových aktivit, vzdělávání, ochranu práv a stávají se nositelem změny nebo změny morálních hodnot.

Nestátní neziskové organizace mohou existovat pouze v demokratické občanské společnosti. Jejich počet a aktivita je měřítkem vyspělosti společnosti. Vyjadřuje zájem občanů, podílet se na aktivním veřejném životě a plnění zájmů skupiny. Nestátní neziskové organizace se zapojují do problematických oblastí, ve kterých se stát nemůže nebo nechce angažovat. Dobrovolnost je základním principem fungování. Účelem není dosažení zisku, ale získání prospěšnosti a užitku pro veřejnost.

Spolky jsou dobrovolné sdružení osob, které mají společné zájmy, společné aktivity zaměřené buď jen na členy spolku (sportovní kluby, včelaři, myslivci), nebo jsou jejich cíle veřejně prospěšné (vzdělávání, poskytování sociálních služeb apod.), případně mají cíle smíšené. Členové spolků tráví spolkovými aktivitami velkou část svého volného času a jsou velmi důležité pro občany, kteří v místech jejich působení žijí.

Předmětem této práce bude posouzení činnosti nestátních neziskových organizací a spolků v rozvoji dané obce a regionu. Zvolenými lokalitami je město Nové Město nad Metují a Solnice. Obě města se nacházejí v Královéhradeckém kraji v podhůří Orlických hor. Důvodem výběru, je skutečnost, že autor žije v blízkosti těchto měst. Studium na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity umožnilo autorovi hledět na problematiku regionálního rozvoje z jiného, odbornějšího pohledu. Autor uplatní získané znalosti v této práci.

2 Cíl práce a metodiky

2.1 Cíl práce

Bakalářská práce se zaměřuje na návrh možnosti využití aktivit nestátních neziskových organizací a činností spolků pro rozvoj zvoleného regionu. Hlavním cílem této práce je zjistit povědomí obyvatel o činnosti nestátních neziskových organizací a spolků v dané obci a ochotu zapojit se do dobrovolné činnosti.

Cíl práce bude podpořen dílčími cíli. Prvním dílčím cílem bude analýza stávající situace pomocí socioekonomických charakteristik vybraných lokalit. Druhým dílčím cílem bude vnímání činnosti nestátních neziskových organizací a spolků občany daných obcí, provedení kvantitativní analýzy s občany měst Nové Město nad Metují a Solnice. Třetím dílčím cílem bude zjištění vizí aktérů na činnosti vybraných nestátních neziskových organizací a spolků ve zvolených lokalitách.

Práce bude tematicky rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část bude vycházet z rešerší dostupné literatury a studia dokumentů. Bude zaměřena na obecné vymezení pojmů nestátní neziskové organizace, jeho charakteristiku, historii, typy, regionální rozvoj, spolky, spolková činnost, obec, dobrovolnictví, volnočasové aktivity, region. Charakteristika prostředí bude vycházet ze studia výročních zpráv a webových stránek vybraných organizací a spolků.

Praktická část práce – terénní šetření bude provedeno kvantitativní metodou, pomocí dotazníku mezi veřejností ve vybraných lokalitách. Vyhodnocení dat pomocí statistických metod poslouží k řešení studované problematiky a ověření hypotéz, že činnost nestátních neziskových organizací a spolků má vliv na rozvoj zkoumané lokality.

Výsledky budou zpracovány, vyhodnoceny, diskutovány, na základě získaných dat bude možné stanovit teorii dalšího rozvoje, bude splněn cíl práce a stanoven závěr.

3 Teoretická východiska

3.1 Zařazení nestátních neziskových organizací v rámci národního hospodářství

Hospodářství států lze členit z hlediska sektorů na ziskový a neziskový sektor.

Ziskový tržní sektor je složen z podniků, které nesou podnikatelské riziko a nemohou se spolehnout na zdroje jiných subjektů. Jejich založení je podmíněno získáním zisku prostřednictvím statků, prodávaných za tržní ceny. Nakládají vlastním majetkem a cizími zdroji, půjčkami. (Boukal, 2009 str. 10)

Neziskový tržní sektor se rozděluje na neziskový veřejný sektor, zakládáný státními orgány, městy, obcemi a neziskový soukromý sektor, zakládáný soukromými subjekty. Jejich majetek je buď v držení veřejného subjektu, nebo je majetkem daného neziskového sektoru. Neziskový sektor je složen organizacemi zakládánými s cílem dosáhnout užitku, většinou charakteru veřejné služby. Využívají majetek soukromých nebo veřejných subjektů, ale i cizích zdrojů. (Boukal, 2009 str. 10)

3.1.1 Vymezení pojmu nestátní neziskové organizace a její znaky

Nestátní neziskové organizace jsou právníckými osobami soukromého práva a patří mezi formalizované struktury občanské společnosti. Nestátní neziskové organizace naplňují znaky mezinárodně sdílené definice. Jsou to:

Organizovanost, jde o formálně organizovaný subjekt.

Soukromý charakter a nezávislost na státu značí, že nestátní nezisková organizace je oddělena od státní správy. Úředníci státní správy nemohou vykonávat vedení nestátních neziskových organizací a dostat se tak k zaručené státní podpoře. Financování z veřejných zdrojů je dovoleno.

Nerozdělování zisku znamená, že pokud organizace dosáhne zisku, musí ho použít na cíle dané posláním této organizace. Zisk nesmí být rozdělen na činnosti správcům nebo vlastníkům.

Samosprávnost znamená, že nestátní nezisková organizace je schopna řídit sama sebe interními pravidly, která nejsou ovládána zvenčí.

Dobrovolnost znamená, že organizace vykonává svoji činnost dobrovolně, na základě rozhodnutí státní moci.

Autory této definice jsou americký sociolog L. M. Salamon a německý sociolog H. K. Anheier. (www.svetneziskovek.cz, 2020)

3.1.2 Členění nestátních neziskových organizací

Vymezení nestátních neziskových organizací, zpracované Radou vlády pro nestátní neziskové organizace a používané pro účely této státní politiky vychází z právních norem. Toto vymezení nerozporuje mezinárodní dělení, ale zmenšuje okruh právních norem, které ji naplňují. Podle této definice jsou za nestátní neziskové organizace považovány tyto právní formy soukromého práva:

Spolky a pobočné spolky, nově podle nového občanského zákoníku (NOZ), dříve občanská sdružení a jejich organizační jednotky podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů.

Nadace a nadační fondy nově podle nového občanského zákoníku (NOZ), dříve podle zákona č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech.

Účelová zařízení církví, zřizovaná církvemi a náboženskými společnostmi podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností v platném znění, dříve Církevní právnické osoby.

Obecně prospěšné společnosti podle zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech, nyní již zrušeného. Existující obecně prospěšné společnosti fungují podle něj.

Ústavy podle nového občanského zákoníku (NOZ).

Školské a právnické osoby, registrované Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, zahrnující také ve významné převaze církevní školy.

(www.svetneziskovek.cz, 2020)

3.1.3 Rozdělení nestátních neziskových organizací podle jejich funkce

Servisní nestátní neziskové organizace poskytují svým klientům přímé služby a přímo řeší veřejné problémy. Jedná se například o nestátní neziskové organizace poskytující sociální služby, služby v oblasti zdravotnictví a sociálního začleňování, nebo v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Jde většinou o nečlenské nestátní neziskové organizace, které usilují o svojí profesionalizaci.

Advokační nestátní neziskové organizace bojují za práva vymezených skupin, či vybraných veřejných zájmů. Jejich činnost spočívá v prosazování změn, nebo naopak bránění změnám vůči veřejným, nebo soukromým institucím. Mají významnou roli v prosazování principu rovnosti a nediskriminace, v ochraně menšinových zájmů a veřejného zájmu, jako je ochrana zdraví, životního prostředí, nebo práv spotřebitelů. Tyto nestátní neziskové organizace jsou členskými, např. občanská sdružení, nyní spolky i nečlenskými organizacemi, např. obecné prospěšné společnosti.

Filantropické nestátní neziskové organizace podporují finančně i hmotně veřejně prospěšné aktivity. Typicky se jedná o nadace a nadační fondy.

Zájmové nestátní neziskové organizace jsou nejpočetnější skupinou v českém neziskovém sektoru. Zaměřují se na organizování zájmové činnosti pro své členy, nebo s přesahem do širší veřejnosti, kdy se jejich aktivity blíží službám poskytovaným určitým skupinám. Do této skupiny patří neziskové organizace v oblasti sportu kultury a tradiční venkovské zájmové spolky např. Sokol, včelařské svazy, dobrovolní hasiči. Jsou založeny výhradně na členském principu. (www.svetneziskovek.cz, 2020)

3.1.4 Historie sdružování

Sdružování zaměřené k veřejně prospěšnému účelu probíhalo ve všech typech společenského uspořádání a má tisíciletou tradici. V minulosti bylo výsadou privilegovaných stavů. Ve starém Římě mohli zakládat zájmové spolky pouze svobodní občané. Nejčastěji šlo o bohaté patricie, kteří zakládali fundace pro podporu nadaných umělců své doby. Touto činností se proslavil zejména Gaius Cilnius Maecenas, který položil základ českému slovu mecenáš. I v dalších stoletích bylo veřejné sdružování výsadou panovníků, šlechty a církve. Od 12. století byly zakládány špitály, nejprve pro poutníky do Svaté země, později pro nemocné, přestárlé a chudé lidi. Byly zřizovány většinou v kláštorech a provozovali je mniši a řeholnice. (Boukal, 2009 str. 24)

Od 18. století se do veřejně prospěšných činností zapojoval stále větší počet mimocírkevních organizací. Probíhá proces tzv. sekularizace. Veřejně prospěšná činnost se rozšiřovala do dalších oblastí a vzniklo velké množství subjektů, které dnes nazýváme občanskými sdruženími, nadacemi a veřejně prospěšnými společnostmi. Občanské aktivity probíhaly pod historickými názvy, například legie, literátské kúry, tovaryšstva, cechy, bratrstva. V 18. století i pod názvy měšťanská beseda, jednota, grémium, matice, beseda, obec, aliance a mnoho dalších, dnes již nepoužívaných a zapomenutých. Druhá polovina 18. a 19. století je charakteristická velkým rozkvětem spolkové činnosti. (Boukal, 2009 str. 28)

Od počátku 19. století vzniká mnoho hospodářských, osvětových, vědeckých, kulturních a dobročinných spolků, byl založen i první čtenářský kroužek v českých zemích. Založil ho v roce 1828 buditel Antonín Jaroslav Puchmajer v Radnicích u Rokycan. Spolkový život v této době byl natolik bouřlivý, že musel být upraven Dekretem dvorské kanceláře. Později vstoupil v platnost Spolkový zákon č. 253/1852 říšského zákoníku. Tento zákon byl kritizován svazováním spolkové činnosti. V roce 1867 byl proto nahrazen zákonem o právu spolčovacím. V roce 1918 ho převzala Československá republika a platil do roku 1951. (Boukal, 2009 str. 31)

Období let 1951-1990 bylo z hlediska rozvoje neziskových organizací velmi těžké. Vstoupil v platnost zákon č. 68/1951 „O dobrovolných organizacích a shromážděních“.

Novinkou byl pojem „demokratický centralismus“. Na jeho základě národní výbory schvalovaly organizační řád společenských organizací podle povinného vzoru. Společenskými organizacemi se podle zákona staly např. Revoluční odborové hnutí, Svaz československo-sovětského přátelství, Československý svaz mládeže a jiné. Členství v povolených společenských organizacích bylo formálně dobrovolné. Komunistický režim přisuzoval některým společenským organizacím velký význam a v podstatě nutil k členství v takových organizacích jako např. Svazu československo-sovětského přátelství, který měl občany vést k pozitivnímu vztahu k Sovětskému svazu. Mnoho lidí se stávalo členy z obavy ztráty dobrého zaměstnání, nebo aby mohli dát své děti na studia. To vedlo ke dvoukolejnosti života lidí, přetvářce a úpadku morálky společnosti. Pouze v případě méně zpolitizovaných spolků, jako byly kluby přátel knih a sportovní kluby, se lidé přidali k činnosti z méně donucovacích důvodů. (Boukal, 2009 str. 32; Howard 2003 str. 27)

V roce 1990 byly opět obnoveny normální podmínky pro rozvoj spolkové činnosti. Federální shromáždění přijalo zákon č. 83/1990 Sb. „O sdružování občanů“ a zákon č. 84/1990 Sb. „O právu shromažďovacím“. Jde již o současný stav, který převzala v roce 1993 Česká republika. (Boukal, 2009 str. 33)

3.2 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj a regionální politika v České republice byly před rokem 1989 opomíjeny. Regionální politika se u nás začala prosazovat až na začátku 90. let. Významný rozmach zaznamenala až v roce 2004 vstupem České republiky do Evropské unie. Tehdy se otevřela možnost čerpání finančních zdrojů v zájmu podpory regionálního rozvoje. Definovat a popsat pojem regionální politika je velice obtížné vzhledem k obsáhlosti tohoto pojmu. Regionální politika čerpá z poznatků vědních disciplín ekonomie, demografie, geografie, práva, politologie, veřejné a sociální politiky. (Jáč, 2010 str. 39)

Regionální politika představuje konkrétní projev úsilí společnosti o snížení velikosti regionálních rozdílů. Regionální politiku je nutno chápat jako součást souboru ekonomických a sociálních politik, pomocí nichž se státy snaží dosáhnout národních cílů, jako jsou ekonomický růst, udržitelný rozvoj, kvalitní životní prostředí, sociální a politická

stabilita, rovnost šancí obyvatel a který je současně ekonomicky stimulující. (Wokoun, 2008)

Regionální politika České republiky je zabezpečována na třech základních úrovních. První je národní úroveň. Hlavním řídicím orgánem této úrovně je Ministerstvo pro místní rozvoj, dále Centrum pro regionální rozvoj a Monitorovací výbor pro oblast hospodářské a sociální soudržnosti. Na druhé krajské úrovni je základní institucí Asociace krajů České republiky. Třetí lokální úroveň zajišťují realizací regionální politiky Svaz měst a obcí České republiky a rozvojové agentury. (Jáč, 2010 str. 49)

3.2.1 Historický vývoj regionalistiky

Vznik regionální politiky a regionalistiky je datován do 30. let minulého století ve Velké Británii. Britská ekonomika se potýkala v této době s úpadkem průmyslových regionů zaměřených na hutnictví, textilní a těžební průmysl. Regionální politika se vyvinula jako obranný mechanismus proti důsledkům hospodářské krize v meziválečném období. V roce 1934 byl přijat zákon o speciálních územích. Ten lze považovat za první legislativní rámec v souvislosti s regionalistikou. Zákon stanovil strategii hospodářské pomoci postiženým regionům posilováním infrastruktury a stanovením pravidel alokace prostředků. Po druhé světové válce se regionální politika rozvinula i v dalších evropských státech jako reakce na obnovení válkou zničených území. Velká Británie si i v dalších letech zachovala prvenství a vysokou úroveň regionální politiky až do současnosti. (Jáč, 2009 str. 40)

3.2.2 Vývoj regionální politiky po roce 1989

Centrálně plánovaná ekonomika se na konci roku 1989 začala měnit na tržní hospodářství. Změny vlastnických vztahů od státního k soukromému vlastnictví byly realizovány prostřednictvím privatizace. Česká ekonomika se potýkala s velkým podílem těžkého průmyslu, zastaralým výrobním parkem a nedostatečným sektorem služeb. Meziregionální rozdíly nebyly v této době tak veliké, aby vyžadovaly zvláštní pozornost, vlády proto přikládaly pozornost celoplošným transformačním procesům.

V letech 1992–1996 se regionální politika zabývala podporou malých a středních podniků v rámci úvěrové politiky a dotacemi na úhradu úroků. Dalšími kroky byly například aktivní politika zaměstnanosti. Na základě toho byly finanční prostředky distribuovány jednotlivým úřadům práce s ohledem na výši zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti v dané lokalitě.

V roce 1996 se česká regionální politika dostává do popředí zájmu. Důvodem bylo zahájení předvstupních jednání České republiky před vstupem do Evropské unie. Bylo založeno Ministerstvo pro místní rozvoj. Regionální disparity se začaly projevovat různými stupni nezaměstnanosti. Hospodářská recese ochromila ekonomiku v jednotlivých regionech odlišně a měla různý dopad negativních vlivů.

Rok 2000 je zlomovým bodem z hlediska ukotvení regionální politiky České republiky do legislativního rámce v souladu s evropským právem. Zásadním strategickým dokumentem regionální politiky České republiky se stala **Strategie regionálního rozvoje České republiky**. Byl schválen zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon stanovuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje. Upravuje působnost správních úřadů, krajů a obcí, vytváří podmínky pro realizaci hospodářské a sociální soudržnosti a definuje oblasti podpory regionálního rozvoje: rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů, výzkum a technologický vývoj, rozvoj cestovního ruchu, rozvoj infrastruktury a zajištění obslužnosti. Dále byly schváleny zákony č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.

Rok 2004 je jedním z posledních významných kroků historie české regionální politiky. Došlo ke vstupu České republiky do Evropské unie, a tím k možnosti čerpání financí ze strukturálních fondů Evropské unie. (Jáč, 2010 str. 43)

3.2.3 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+

Hlavním dokumentem regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje. Ve spolupráci s řadou partnerů byla vytvořena Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+ jako národní strategický dokument v oblasti regionálního rozvoje. Ambicí této strategie je stanovit hlavní cíle regionálního rozvoje v horizontu 7 let, resp. definovat

v souladu se zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje., ve znění pozdějších předpisů, hlavní cíle regionální politiky státu v období 2021-2027 s ohledem na podporu dynamického, vyváženého a udržitelného rozvoje území.

Hlavním smyslem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území. Zaměřuje se na témata, která je nutno řešit intervencemi z národní úrovně, mají určitá územní specifika nebo územní důsledky a lze u nich nalézt řešení daného problému. Slouží jako vodítko pro krajské samosprávy při tvorbě strategií rozvoje územních obvodů krajů. Strategie regionálního rozvoje 2021+ necílí na řešení všech problémů České republiky, ale zaměřuje se pouze na oblasti, ve kterých je vhodné uplatňovat specifické nástroje pro řešení potřeb území. Dokument svým zaměřením vychází ze zastřešujícího národního rozvojového dokumentu Strategický rámec ČR 2030. Strategie není nadřazena dalším národním strategickým dokumentům, nicméně vstupuje do nich při definování jejich územní dimenze.

Vize směřování České republiky. Regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost, má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperita firem. Jsou respektovány principy udržitelného rozvoje a limity životního prostředí. Všechny regiony se nacházejí v ekonomickém smyslu i co do kvality života nad průměrem EU nebo se mu přibližují a v přitažlivosti a konkurenceschopnosti jsou na předních místech ve střední Evropě. (www.mmr.cz, 2021)

3.3 Spolky

„Spolek je samosprávným dobrovolným (účelově univerzálním) svazkem fyzických a právnických osob, založený k naplňování společného zájmu svých členů. Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.“ (§ 214 odst. 1). (Dobrozemský, Stejskal, 2016 str. 110)

Moderní demokratický právní stát v současném pojetí sdružovací právo nejenom definuje a zaručuje, ale vytváří podmínky pro jeho nejširší uplatnění. Spolek je konkrétním projevem práva sdružovacího (spolčovacího). Toto právo je zakotveno v čl. 20 Listiny základních práv a svobod a je označováno jako právo politické, které slouží k rozvíjení a fungování svobodné demokratické společnosti a právního státu. (Černý, 2010 str. 11) Právo sdružovací (spolčovací) je zakotveno a chráněno v mnoha mezinárodních právních dokumentech, např. Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech, Mezinárodnímu paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Evropské úmluvě o lidských právech. Sdružovací právo je zařazeno v oddílu označeného jako „politická práva“, z čehož bylo dovozováno, že právo sdružovat se je politickým právem a patří do veřejného práva. Tento přístup je ale třeba odmítnout, jelikož lidé se spolčují k prosazování svých zájmů na základě soukromé aktivity (iniciativy), ke spolčování nejsou nuceni. (Eliáš, 2014 str. 134)

Institut spolku jako jedné z právních osob soukromého práva je známý již z římského práva, které ukotvilo zásadu, tři tvoří celek. Aktivity ve spolčování osob jsou známy odnepaměti. Smyslem těchto aktivit je vytváření společenství vykonávajících činnost s úmyslem dosažení stanoveného záměru. Sdružování provází lidstvo v každé etapě jeho vývoje a může mít různý charakter, např. ekonomický (středověké cechy), zájmový (sportovní nebo kulturní spolky), politický či jiný (ochrana různorodých veřejných zájmů). (Dobrozemský, Stejskal, 2016 str. 110)

3.3.1 Pořádání spolkových akcí

Pořádání akcí je pro spolky jednou z nejdůležitějších činností. Spolky mohou pořádat výstavy, koncerty, plesy, tomboly, výstavy, sportovní akce, dny otevřených dveří, sbírky apod. Úspěšné akce mohou mít svůj slogan i vlastní logo. Plánování akcí je nutné s dostatečným časovým předstihem, podle velikosti a významu akce od dvou měsíců do jednoho roku. Měly by se objevit rizika, která mohou nastat, např. v závislosti na počasí. Dále by se měl v plánu objevit cíl akce, cílové skupiny, pro které je určena a silné a slabé stránky akce. Rozhodující vliv na úspěch každé akce má její příprava. Zásadní jsou informace, pro koho je akce určena, kolik lidí ji může navštívit a jak bude akce

propagována. Doporučuje se definovat jednotlivé cíle a přiřadit k nim priority. Předejde se zbytečným zklamáním, zmatkům a sporům. (Šedivý, Medlíková, 2017 str. 66-67)

3.3.2 Provoz spolkových webových stránek

Webové stránky jsou v dnešní době podrobnou vizitkou každého spolku. Dá se předpokládat, že pokud někdo spolek nezná a chce něco vědět, zvolí webové stránky jako jednu z prvních cest. Klíčové je, aby stránky byly snadno dostupné, objevovaly se ve vyhledávačích, byly dobře ovladatelné, měly jasnou logiku odkazů a byly pro uživatele co nejvíce srozumitelné. Vždy se vyplatí věnovat více pozornosti úvodní stránce a aktualizaci webu. (Šedivý, Medlíková, 2017 str. 62)

3.4 Dobrovolnictví

3.4.1 Vymezení dobrovolnictví

Dobrovolnictví je svobodně zvolená činnost, konaná ve prospěch druhých bez nároku na finanční odměnu. Tvoří jeden z hlavních pilířů neziskového sektoru. Práce dobrovolníků je využívána na pořádání sportovních, kulturních, humanitárních a jiných akcí. Dobrovolník poskytuje část svého času, energie a schopností ve prospěch dobročinnosti, bez nároku na finanční odměnu. Projevuje tím solidaritu vůči ostatním, získává nové zkušenosti, přátelství a často nedocenitelný pocit z pomoci ostatním. (Boukal, 2009 str. 133)

3.4.2 Veřejně prospěšné dobrovolnictví

Dobrovolnictví veřejně prospěšné vychází z ochoty občanů zapojovat se do činností ve prospěch druhých nebo pro určité změny ve společnosti. Klasickým příkladem jsou dobrovolní dárci krve, skauting nebo horská služba. U tohoto typu dobrovolnictví je na prvním místě potřeba být užitečný svému okolí. Řada nevládních neziskových organizací se snaží získávat pro svoji činnost dobrovolníky z řad veřejnosti pro dlouhodobou spolupráci nebo pro pořádání jednotlivých akcí. (Boukal, 2009 str. 139-140)

3.4.3 Vzájemně prospěšné dobrovolnictví

Vzájemně prospěšné dobrovolnictví je činnost, kterou vykonávají členové nějakého klubu nebo sdružení v zájmu realizace cílů a poslání. Při organizování volnočasových aktivit jsou každoročně ve spolcích a sdruženích odpracovány desetitisíce hodin zdarma. Spolu s věcnými i finančními sbírkami přispívají ke zvýšení kvality života svých členů. Typickým příkladem jsou sbory dobrovolných hasičů. Vznikaly v letech 1880–1900 téměř ve všech českých obcích bez ohledu na jejich velikost. Jsou jednou z nejvíce rozšířených, dobrovolnický organizovaných aktivit. Místní soutěže, doprovodné akce, plesy a taneční zábavy tvoří nedílnou součást historie a života obcí.

Po politické změně v roce 1989 vznikly tisíce nových vzájemně prospěšných nestátních neziskových organizací. Patří sem kulturní, sportovní, dětské a mládežnické organizace, ale také organizace, které se snaží pomáhat svým znevýhodněným členům, jako jsou senioři, hendikepovaní občané, nebo Romové. Byly obnoveny spolky a sdružení potlačené minulým režimem. Mnohé získaly v rámci restituce původní majetek a mohly opět pokračovat ve své činnosti. Patří k nim například Sokol, kterému se v krátké době podařilo obnovit celostátní síť organizací, které jsou v podstatné míře tvořeny dobrovolnou prací svých členů. Pomohla sokolská tradice datovaná od roku 1862, kdy tuto organizaci založili Jindřich Fügner a Miroslav Tyrš. (Boukal, 2009 str. 139)

3.4.4 Firemní dobrovolnictví

Podstatou firemního dobrovolnictví je spojení podpory dobrovolné práce zaměstnanců pro neziskové organizace s obecně prospěšnými aktivitami podniku. Podnik oceňuje, uznává a podle možností podporuje dobrovolnou práci a tím se snaží zvýšit zájem a motivaci svých zaměstnanců. Další podpora ze strany podniku může být ve formě pružné pracovní doby, poskytnutí neplaceného volna, informování o nabídce dobrovolné práce svým zaměstnancům, uspořádání akčního dne, povolení využití firemních prostor a jiné. Konkrétní forma spolupráce zaměstnance, podniku a neziskové organizace závisí na konkrétní situaci. Mělo by však platit, že všichni zúčastnění ze spolupráce profitují. Podniky tímto demonstrují svůj sociální rozměr, důvěryhodnost, zlepšují svůj image a ztraktivňují se u svých spotřebitelů a budoucích zákazníků. (Boukal, 2009 str. 144)

3.5 Obec

Obec je dle zákona č. 128/2000 Sb. v České republice chápána jako základní samosprávné společenství občanů žijících na určitém území. Je součástí regionu. Znak určující obec jsou územní a osobní základ a výkon samosprávy. Má ze zákona přiznáno postavení právnické osoby. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů plyne. (Grospič, 2008 str. 333)

Celkový počet obcí v České republice je 6249. Vlastní své finanční prostředky, sestavují vlastní rozpočet, hospodaří s vlastním majetkem a představují samostatný ekonomický subjekt. Svým chováním ovlivňují regionální rozvoj, ale i vznik regionálních rozdílů. V rámci jejich odstraňování hraje významnou roli kvalita obecních zastupitelů. Důležité jsou vize obcí a možnosti spolupráce s odborníky na dané téma z řad zaměstnanců obecního úřadu, podnikatelů, akademické půdy a dalších, kteří mají místní, regionální, celorepublikové a také evropské znalosti dané problematiky. (Jáč, 2009 str. 99)

Orgány obce tvoří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad. Ve větších obcích dále zvláštní orgán zřízený podle zvláštního zákona, komise rady obce a obecní policie.

Zastupitelstvo obce je kolegiální orgán, zřizovaný v každé obci ve všeobecných, přímých a rovných volbách, tajným hlasováním, mandáty jsou přidělovány podle zásady poměrného zastoupení. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením. Výkon zastupitele je výkonem veřejné funkce. Schůze zastupitelstva obce jsou veřejné.

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Zřizuje se v obcích, kde je počet členů zastupitelstva větší než 15. V obcích, kde není zřízena, vykonává její funkce starosta. Schůze rady obce jsou dle potřeb a na rozdíl od zastupitelstva neveřejné.

Starosta se podílí na výkonu samostatné i přenesené působnosti obce. Svolává a řídí schůze zastupitelstva a rady obce. Stojí v čele obecního úřadu a zastupuje obec. Odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce. Pokud není v obci tajemník, zabezpečuje výkon přenesené působnosti. Starostu zastupuje místostarosta.

Obecní úřad působí jak v samostatné, tak přenesené působnosti obce. Složení závisí na velikosti obce. Vždy jej tvoří starosta, který stojí v jeho čele. Dále tajemník, pokud je

v obci zřízen a zaměstnanci v pracovním poměru. Obecní úřad může pro jednotlivé úseky vytvořit oddělení a odbory. (Grospič, 2008 str. 343-346)

3.6 Region

3.6.1 Koncepce regionu

Termín region, popř. rajón je používán již dlouhou dobu. Odborníci se již mnoho let bezúspěšně snaží v různých regionálních pracích o všeobecnou definici tohoto termínu. Tento problém lze překonat chápáním regionu jako komplexu vznikající regionální diferenciací krajinné sféry. (Grospič, 2008 str. 63)

3.6.2 Struktura regionu

Na základě struktury jsou zpravidla rozlišovány dva základní typy geografických regionů homogenní a nehomogenní.

Homogenní regiony se vyznačují stejnorodostí svých vlastností. Vymezení homogenních regionů je zaměřeno nikoli na zjištění vzájemných vztahů, ale na nalezení shody. Rovněž se přihlíží k typům vazeb mezi složkami krajinné sféry. V principech vymezení těchto regionů není přímo uvedena podmínka vazby složek. Tímto způsobem je možno vymežit například na mapě oblasti, které mají shodně pahorkatinný profil, nebo mají převahu pěstování brambor. Při vymežování homogenního regionu předpokládáme, že homogenita není absolutní.

Nehomogenní regiony, nazývané též spádové, heterogenní, nodální, uzlové, funkční se skládají z nodálního centra nebo z několika nodálních center a zázemí (periferie), které je na uzly vázáno drahami a toky. Při vymežování těchto regionů nás zajímají vzájemné vztahy mezi složkami krajinné sféry. Kritériem pro spojení prostorových prvků v jeden region je intenzita jejich vzájemného působení a síla vazeb především mezi centrem a zázemím. Hlavním rysem nodálního regionu je pohyb obyvatelstva a zboží, doprava a ostatní druhy přemísťování. Jeho hranice probíhají tam, kde mizí nebo slábnou vazby s vlastním centrem ve vztahu k jinému vnějšmu centru. Jako příklad mohou sloužit spádové regiony, kdy vymežíme oblasti, z kterých lidé jezdí nakupovat do určitého

obchodního domu. Město se svým okolím vázaným obchodními vazbami představuje nodální region vymezený na základě několika příznaků. (Grospič, 2008 str. 65-66)

3.6.3 Řád regionu

V praxi je běžně používáno jednoduché označení různých řádů regionu. Jedná se o makroregion, mikroregion a mezoregion. K vyjádření hierarchické podřízenosti bývá také použito názvu subregion. V rámci uvedených řádů regionů se mohou dále rozlišovat různé stupně, např. mikroregion prvního nebo druhého stupně. Toto označení je obecné, pro použití v konkrétních případech různé. (Grospič, 2008 str. 69)

4 Charakteristika prostředí

4.1 Královéhradecký kraj

4.1.1 Charakteristika kraje

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Hranici kraje tvoří z více než jedné třetiny státní hranice s Polskem v délce přibližně 208 km. Se sousedními Libereckým a Pardubickým krajem tvoří region soudržnosti Severovýchod, který patří mezi tři největší v republice jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Posledním sousedem je kraj Středočeský. Krajská metropole Hradec Králové je od hlavního města Prahy vzdálená 112 km. Území kraje je po provedené reformě státní správy od 1. 1. 2000 tvořeno pěti okresy – Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. K 1. 1. 2007 došlo ke změně hranic okresů Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou o tři obce. Obce Jílovice, Ledce a Vysoký Újezd přešly z okresu Rychnov nad Kněžnou do okresu Hradec Králové a došlo tak ke sladění hranic správních obvodů obcí s rozšířenou působností s hranicemi území okresů. V Královéhradeckém kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady spravují obce v území, které je skladebné do okresů i do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. (www.czso.cz, 2021)

Rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů. Je pátým krajem s nejvyšším podílem zemědělské půdy. K 31. 12. 2019 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 39 % a lesy pokrývaly území z 31 %. Rozlohou je největší okres Trutnov, který tvoří téměř čtvrtinu rozlohy kraje, za ním následuje s více než pětinou okres Rychnov nad Kněžnou a zbytek území se rovnoměrně, zhruba po 18 %, dělí mezi tři zbývající okresy. (www.czso.cz, 2021)

4.1.2 Přírodní profil

Na severu a severovýchodě se rozkládají pohoří Krkonoše a Orlické hory, které na jihu a jihozápadě přecházejí do úrodné Polabské nížiny. Obě pohoří od sebe odděluje Broumovský výběžek, geologicky i horopisně pestrý, který byl kdysi

plochou pánví mezi dvěma pohořími a kde příroda vytvořila rozsáhlá skalní města. Jsou to Teplické a Adršpašské skály, Broumovské stěny, Křížový vrch a Ostaš. Tato oblast patří mezi nejvydatnější a nejkvalitnější zásobárny pitné vody v České republice. Významnou část území tvoří krkonošské a orlické podhůří. Hlavními vodními toky jsou Labe a jeho přítoky Orlice a Metuje. Téměř celé území kraje náleží do povodí Labe, jen okrajová část Broumovského výběžku k povodí Odry. Nejvyšším vrcholem kraje je Sněžka (1 602 m n. m.) v Krkonoších, která je zároveň nejvyšší horou České republiky. Nejnižše položeným bodem je hladina Cidliny na území okresu Hradec Králové v nadmořské výšce 202 m. (www.czso.cz, 2021)

Zvláště chráněná území tvoří více než pětinu rozlohy kraje. Na území se nachází Krkonošský národní park v okrese Trutnov (5,2 % rozlohy kraje), tři chráněné krajinné oblasti (14,9 % rozlohy kraje) a 136 maloplošných chráněných oblastí (1,9 % rozlohy kraje). Mezi chráněné krajinné oblasti patří Broumovsko (okres Náchod), Český ráj (okres Jičín a území krajů Středočeského a Libereckého) a Orlické hory (okres Rychnov nad Kněžnou a území kraje Pardubického). (www.czso.cz, 2021)

4.1.3 Obyvatelstvo

Ke konci roku 2019 měl Královéhradecký kraj celkem 551 647 obyvatel, což je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky. Nejlidnatějším okresem je okres Hradec Králové s necelými 164 tisíci osobami. Naopak populačně nejmenší je okres Rychnov nad Kněžnou se 79 tisíci obyvateli a Jičín s 80 tisíci obyvateli. Hustotou 116 obyvatel na km² nedosahuje kraj celorepublikového průměru 136 osob. Rozdílná je i v okresech a pohybuje se od nejvyšší v okrese Hradec Králové (184 obyvatel na km²) po nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou (81 obyvatel na km²).

Na území kraje je celkem 448 obcí, z nichž k 31. 12. 2019 mělo 48 statut města a 12 statut městyse. Podíl městského obyvatelstva dosáhl celkem 66,2 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 92 939 obyvateli, druhým největším městem s 30 234 obyvateli je město Trutnov. Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije i nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (22,5 %). V kraji činil tento podíl 12,3 % obyvatel. Průměrná rozloha obce je 1 062 ha a průměrný počet obyvatel v obci dosáhl 1 231 osob. (www.czso.cz, 2021)

Královéhradecký kraj měl k 31. 12. 2019 stále nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let ze všech krajů (62,8 %) a zároveň měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (21,6 %). Průměrný věk 43,3 roku je rovněž nad republikovým průměrem a byl druhý nejvyšší mezi kraji. Nejnižší byl v porovnání s krajským průměrem v okrese Rychnov nad Kněžnou. Nejvyšší podíl obyvatel do 14 let měl okres Rychnov nad Kněžnou, nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15–64 let byl v okresech Rychnov nad Kněžnou a Jičín a ve věkové skupině nad 65 let v okresech Hradec Králové a Náchod. (www.czso.cz, 2021)

4.1.4 Ekonomika kraje

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Nejvyšší koncentrací cestovního ruchu v České republice se vyznačují Krkonoše. Národní park Krkonoše zasahuje na území kraje dvěma třetinami své výměry a nacházejí se zde nejcennější lokality parku. (www.czso.cz, 2021)

Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se kraj v roce 2019 podílel 4,6 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosáhl 89,0 % republikového průměru a byl mezi kraji na 4. pozici. Podle výběrového šetření pracovních sil bylo v roce 2019 v hospodářství kraje zaměstnáno celkem zhruba 272,8 tisíc osob, z toho 32,1 % ve zpracovatelském průmyslu, 10,8 % ve velkoobchodě a maloobchodě, opravách motorových vozidel, 9,2 % v odvětví zdravotní a sociální péče, 6,6 % ve vzdělávání a také ve veřejné správě, 5,4 % ve stavebnictví, 5,1 % v dopravě a skladování, 4,1 % v profesní, vědecké a technické činnosti, 3,5 % v ubytování, stravování a pohostinství a 3,0 % v zemědělství, lesnictví a rybářství. (www.czso.cz, 2021)

V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin (pšenice, ječmen), řepky a kukuřice, významná je též produkce cukrovky a pěstování ovoce (zejména jablek, rybízu, třešní a višní) a zeleniny (mrkev, cibule, zelí). V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. (www.czso.cz, 2021)

V průmyslu převažuje z odvětvového hlediska podle počtu zaměstnanců zpracovatelský průmysl, v jeho rámci pak výroba motorových vozidel, výroba pryžových a plastových výrobků a textilní výroba. V České republice však kraj

nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti, podíl na tržbách průmyslových podniků v roce 2019 činil 3,8 %. (www.czso.cz, 2021)

V roce 2019 se v kraji v 1 074 statisticky sledovaných hromadných ubytovacích zařízeních ubytovalo 1 412 tisíc hostů, z toho 315 tisíc ze zahraničí, převážně z Německa (40 %) a Polska (22 %). Průměrná doba pobytu byla 4,2 dne. Většina těchto zařízení (62 %) je soustředěna v okrese Trutnov, na jehož území leží Krkonoše. (www.czso.cz, 2021)

Při hranicích s Polskem se rozvíjí mnoho forem přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Glacensis, který vznikl v roce 1995 jako jeden z euroregionů působících na česko-polském pohraničí. Velký rozmach zaznamenaly místní akční skupiny, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území. (www.czso.cz, 2021)

4.2 Okres Náchod

Okres Náchod leží na severovýchodě Královéhradeckého kraje na území mezi Krkonošemi a Orlickými horami. Na severu a východě je státní hranice s Polskem, na západě sousedí s okresem Trutnov, na jihu s okresy Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou. Svoji rozlohou 852 km² je nejmenším okresem Královéhradeckého kraje, zabírá 17,9 % jeho rozlohy. Z hlediska počtu obyvatel je okres Náchod třetí největší v kraji, k 31. 12. 2018 jich zde žilo 110 240, tj. 20,0 % z celkového počtu obyvatel kraje. Na 1 km² připadá 129,4 obyvatel, je tak druhým nejhustěji zalidněným okresem v kraji. Větší část okresu má typický podhorský charakter. Povrch okresu tvoří většinou pahorkatina. V jeho severní části se prostírá Broumovská vrchovina, západní část okresu patří do Krkonošského podhůří a jihovýchodní část zasahuje do Podorlické pahorkatiny. Jih okresu leží v nížinaté Orlické tabuli. Nejvyšším vrcholem je Ruprechtický Špičák v Javořích horách na Broumovsku, vysoký 880 m nad mořem, nejnižší položené místo je na Jaroměřsku (232 m n.m.). (www.czso.cz, 2021)

Většina okresu je odvodňována řekou Metují, která protéká celým okresem od severu k jihu a u Jaroměře se vlévá spolu s Úpou, která odvodňuje západní část okresu, do Labe. Broumovsko na severu je odvodňováno řekou Stěnavou, která patří k povodí Odry. Významnou součástí vodního hospodářství je přehradní nádrž

Rozkoš o ploše přes 1 000 hektarů, která slouží jako regulátor stavu vody na středním toku Labe a zároveň je i významným střediskem rekreace a vodních sportů. (www.czso.cz, 2021)

Z celkové rozlohy okresu tvoří 61,3 % zemědělská půda, z toho 63,1 % zabírá orná půda a 30,3 % je zatravněno. Lesy pokrývají 27,3 % plochy okresu. Z přírodních krás okresu Náchod je třeba na prvním místě jmenovat známou oblast Teplicko-adršpašských skal a další přírodní rezervace pískovcových útvarů Broumovské stěny, stolovou horu Ostaš, Křížový vrch, Borek a Kočičí skály. Přírodní rezervace Babiččino údolí je ukázkou harmonicky vytvářené krajiny s kulturní památkou, Dubno u České Skalice je u nás nejseverněji se vyskytujícím zbytkem lužního lesa. K nerostnému bohatství kraje se řadí především minerální prameny, které vyvěrají v Náchodě – Bělovsi a Hronově, rašelinové slatiny se nacházejí v okolí Velichovek. Nejen za přírodními krásami a do lázní přijíždějí do okresu návštěvníci z tuzemska i ciziny. I bohatství kulturních památek především benediktinský klášter v Broumově, zámky v Náchodě, Novém Městě nad Metují a Ratibořicích, dřevěný kostelík ve Slavoňově, pevnost Josefov, pevnosti z roku 1938 a další lákají k návštěvě tohoto malebného koutu naší republiky. (www.czso.cz, 2021)

Ve struktuře obcí jsou nejvíce zastoupeny menší obce s počtem obyvatel 200–499, tvoří 39,7 % všech obcí. Z celkového počtu 78 samostatných obcí jich má 11 statut města a 4 statut městyse. V sedmi městech nad pět tisíc obyvatel žilo 62,5 % trvale bydlícího obyvatelstva okresu. V sídelní struktuře zaujímá první místo okresní město Náchod s 19 979 obyvateli. (www.czso.cz, 2021)

Na základě zákona č.314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, bylo na území okresu vytvořeno devět správních obvodů pověřených obecními úřady – Broumov, Červený Kostelec, Česká Skalice, Hronov, Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují, Police nad Metují, Teplice nad Metují a čtyři správní obvody obcí s rozšířenou působností – Náchod, Broumov, Jaroměř, Nové Město nad Metují. Tyto obce jsou pověřeny výkonem vybraných funkcí státní správy pro všechny obce, které do jejich správního obvodu přísluší. (www.czso.cz, 2021)

4.3 Nové Město nad Metují

Nové Město nad Metují se nachází v severovýchodních Čechách v okrese Náchod (Královéhradecký kraj) na geografickém rozmezí úrodné nížinné části Královéhradecka a Orlického podhůří. Průměrná nadmořská výška města je 332 m n. m., členitost terénu dosahuje rozdílu ve výšce až o 90 m. Městem protéká řeka Metuje, která společně se skalnatým ostrohem historického centra představuje typickou dominantu města. Město bylo založeno v roce 1501 Janem Černčickým z Kácova. V prostoru Husova náměstí se však nacházelo výraznější osídlení již v období kultury slezskoplatěnické doby bronzové (kultura lidu popelnicových polí), které zřejmě souviselo s blízkým hradištěm. Ve středověku byla v okolí pouze tvrz a osada, jejíž vznik spadá do 13. století – první písemné zmínky jsou ale až z doby za vlády Jana Lucemburského. (www.novemestonm.cz, 2021)

Historické centrum města je vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Jednou z nejcennějších historických památek a jedním z hlavních turistických cílů je novoměstský zámek. Z původního hradu vznikl renesanční a raně barokní přestavbou dnešní zámek spolu se zahradami na severním okraji. Poslední úpravy byly prováděny v 1. třetině 20. stol. architekty Jurkovičem a Janákem. V zámku se nachází interiéry barokní, secesní a art deco, na jejichž výzdobě se podílela řada významných českých výtvarných umělců (Kysela, Johnová, Teinitzerová, Šimák). Před zámkem a v jeho zahradě jsou umístěny vyhledávané barokní sochy trpaslíků Matyáše Bernarda Brauna a celodřevěný krytý most v zámecké zahradě. (www.novemestonm.cz, 2021)

Zámek těsně přiléhá k Husovu náměstí. V letech 2009–2011 proběhla kompletní rekonstrukce náměstí. Při rekonstrukci mimo jiné došlo k odkrytí studny z 16. století, která se stala jeho novým výrazným prvkem. Severní fronta domů s obnovenými renesančními fasádami a protilehlý kostel Nejsvětější Trojice jsou významnými památkami typickými pro město. (www.novemestonm.cz, 2021)

Obrázek 1 Nové Město nad Metují náměstí

Zdroj: www.novemestonm.cz

V oblasti kultury a volnočasových aktivit je občanům i návštěvníkům města slouží muzeum (expozice barokní lékárna, historie, řemesla a příroda regionu, muzeum dále provozuje galerii Zázvorka, zajišťuje pronájem Spolkového domu), informační centrum, knihovna, městský klub, kino. Město Nové Město nad Metují vydává měsíčník Novoměstský zpravodaj. Ve městě funguje také velké množství sportovních spolků a institucí a dalších spolků a svazů. Dále ve městě působí 4 církve. Ve městě se každoročně koná řada kulturních akcí (Festival české filmové komedie, Smetanovské dny, Brány města dokořán, Dny otevřených dveří památek, Vánoce s květinou, Trhy uměleckých řemesel, Akademické týdny a jiné). (www.novemestonm.cz, 2021)

Významným projektem zaměřeným zejména na děti je Kačenčina říše (projekt 26 obcí v Orlických horách) napomáhající rozvoji podnikání v cestovním ruchu v této části Orlických hor. Centrum Nového Města nad Metují je východištěm několika velmi atraktivních pěších turistických tras vyznačených Klubem českých turistů. Město protíná jedna cyklotrasa a další vedou v blízkosti města. Cykloturistika a zimní sporty v regionu jsou podporovány též nabídkou pravidelných linek cyklobusů a skibusů. (www.novemestonm.cz, 2021)

Kvalita životního prostředí je ve městě a jeho okolí na dobré úrovni, bez výrazného ovlivňování velkými znečišťovateli či dálkovým přenosem škodlivin. Východně od města se rozkládá oblast lesů, která je přírodně chráněnou lokalitou

a zároveň rekreačním zázemím pro obyvatele a turisty. Do správního obvodu Nového Města nad Metují zasahují celkem 3 přírodní rezervace: Zbytka, Peklo a Dubno. (www.novemestonm.cz, 2021)

Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Nové Město nad Metují v letech 2018-2020 jsou uvedeny v příloze.

4.3.1 Společnost NONA 92, o.p.s.

Společnost NONA 92, o.p.s. je nestátní nezisková organizace, která se zabývá zkvalitňováním života lidí zejména s mentálním postižením.

Pomáhá rodinám v péči a podporuje jejich osamostatňování.

Společnost poskytuje tyto obecně prospěšné služby:

1. sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách v platném znění:

- denní stacionář
- sociální rehabilitaci

2. neveřejnou přepravu zdravotně postižených dětí, mládeže a dospělých, kteří navštěvují speciální a sociální zařízení v Novém Městě nad Metují

3. kulturní, sportovní, rekreační a další akce pro zdravotně postižené

4. spolupracuje s organizacemi v ČR i v zahraničí, zabývajícími se problematikou života zdravotně postižených

5. Zařízení pracují s tématem sexuality lidí s mentálním postižením. Všichni pracovníci jsou odborně proškoleni v této oblasti a dodržují Protokol sexuality, který je k dispozici u ředitelky či sociální pracovnice zařízení.

Posláním Stacionáře NONA je poskytovat sociální služby formou denního pobytu osobám s mentálním a kombinovaným postižením. Služba je poskytována mládeži a dospělým. Nabízené služby a programy jsou zaměřeny na podporu uživatele vedoucí k maximálně možnému rozvoji jeho osobnosti a začlenění v co nejvyšší možné míře do „běžného života“. Veškerá podpora vychází z individuálních potřeb uživatele.

Cílovou skupinou jsou osoby s mentálním a kombinovaným postižením od 15 do 65 let, které žijí především na území Královéhradeckého kraje a které jsou v důsledku tohoto postižení odkázány na pomoc jiné osoby.

Stacionář NONA při poskytování služeb dbá na dodržování základních lidských práv a svobod klientů, na jejich rovnoprávné postavení. Respektuje jejich volbu a uplatňuje individuální přístup vedoucí ke snižování závislosti uživatelů na službě.

Poskytování sociální služby klientům vychází z jejich osobních cílů, individuálních plánů a ze souboru vnitřních pravidel zařízení.

Cíle zařízení

Vize: příprava na samostatný život

Dlouhodobé – nenásilnou formou

1. rozvoj soběstačnosti v oblasti sociální, sebeobslužné a pracovní vedoucí k nezávislosti na pomoci druhých
2. rozvoj schopností a silných stránek každého uživatele a jejich využití k jejich prospěchu
3. získání nových znalostí a dovedností
4. podpora v uplatňování základních občanských práv

Rozsah poskytovaných služeb

Denní stacionář poskytuje sociální služby v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v platném znění, v souladu se Standardy kvality poskytování sociálních služeb a Etickým kodexem Stacionáře NONA. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- poskytnutí stravy
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- sociálně terapeutické činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Zdroj: „NONA 92 -Výroční zpráva 2020“

4.3.2 Organizace včelařů z Nového Města nad Metují a okolí

Je zapsaný spolek. Jeho členové jsou včelaři a přátelé včelařství. V tomto roce sdružuje organizace 95 včelařů z Nového Města nad Metují a okolí. Členové organizace obhospodařují 1029 včelstev na 92 stanovištích. Dále mají dalších 7 registrovaných včelařů, kteří nejsou členy této organizace, ale mají svá včelstva na katastrálním území spolku. Mezi důležité cíle patří osvěta veřejnosti i včelařů, spolupráce s výkonnými orgány pro zajištění zdraví včelstev, zajištění dobré opylovací schopnosti včel, ochrana přírody a samozřejmě propagace včelařství. (www.vcelarinmnm.cz, 2021)

V historii zhruba do poloviny devatenáctého století existovala pouze společenství včelařů, včelařské jednoty či medařské cechy. Teprve v roce 1894 bylo povoleno zakládat včelařské spolky. Dne 11. 2. 1894 bylo v nové budově měšťanky jednání valné hromady, ředitel byl Hubert Císař, a ta rozhodla založit včelařský spolek v Novém Městě nad Metují. 32 členů zvolilo Josefa Čiháka předsedou a Františka Hájka jednatelem. (www.vcelarinmnm.cz, 2021)

Spolek během své existence prošel mnoha problémy - znárodnováním, kolektivizací apod. V 50. letech nesl dobré jméno organizace přítel Jindřich Mimra, který činnost včelařů dokumentoval. Jeho spisy se nacházejí v okresním archívu v Náchodě a nyní je využila náchodská organizace na výstavě v regionálním muzeu. Další významnou osobností je přítel Václav Ducháč, který zastupoval náchodský okres v Ústředním výboru v Praze a dodnes vyučuje odborné předměty v SOUV v Nasavrkách. Přítel Miroslav Zelený je prvním profesionálním včelařem na Náchodsku. (www.vcelarinmnm.cz, 2021)

Významnou událostí byla výstava k 110. výročí založení naší ZO na Zázvorce, kterou zahájil předseda ZO př. Kubeček. Přijeli zástupci z okolních ZO a za vedení města se zúčastnil tajemník Petr Tyč. Vyjadřovala velkou úctu k tradici a práci našich předků. Upozorňovala na složitou situaci včelařů a včel. Součástí oslav byla výtvarná soutěž pro děti ze ZŠ a VČS. (www.vcelarinmnm.cz, 2021)

4.3.3 Jednotky sboru dobrovolných hasičů města Nové Město nad Metují – JSDH

Hasičská organizace v Novém Městě nad Metují byla založena v roce 1872 a může se s hrdostí ohlídnout za všemi roky své historie. Vždy spojovala všechny vrstvy obyvatelstva, nikdy nepolitikařila, projevovala se vlastenecky, a především vrchovatě naplňovala svoje poslání – ochraňovat spoluobčany před přírodními živly a dnes i před technikou, pokud se člověku vymkne z rukou. A to se stává, zvláště autohavárie v současné době dominují nad požáry a ostatními případy.

V prvních počátcích byli novoměstští hasiči čtyři roky součástí Sokola, v roce 1871 člen městské rady Albín Král podal návrh na osamostatnění a dne 20. července 1872 valná hromada odhlasovala založení sboru. ([www. hasicinm.cz](http://www.hasicinm.cz), 2021)

Zastupitelstvo města Nové Město nad Metují na svém 18. řádném zasedání dne 25. 11. 2004 usnesením č. ZM 18-365/04 zřídilo s účinností od 1. 1. 2005 transformací z Jednotky sboru dobrovolných hasičů města organizační složku Jednotku sboru dobrovolných hasičů města Nové Město nad Metují v souladu s § 84 odst. 2 písm. e) zákona o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a podle § 29 odst. 1 písmeno a) zákona 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“)

Hlavní úkoly jednotek sborů dobrovolných hasičů města jsou zejména:

- v územním obvodu města provádět požární zásahy podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo soustředění a nasazování sil a prostředků
- provádět záchranné práce při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech a plnit další úkoly podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů
- spolupracovat při zdolávání požárů a záchranných pracích při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech s ostatními jednotkami požární ochrany, Policií ČR, Zdravotnickou záchrannou službou a ostatními složkami IZS (integrovaný záchranný systém)
- plnit úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva,
- zúčastnit se odborné přípravy na základě § 72 zákona o požární ochraně,
- provádět údržbu svěřené výstroje, výzbroje a techniky,

- plnit další úkoly vyplývající z § 70 zákona o požární ochraně, ve kterém jsou zakotveny základní úkoly jednotek požární ochrany.

JSDH města vykonávají svoji činnost v souladu s obecně závaznými právními předpisy.

Provádí odbornou přípravu dle § 24 a § 25 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů. Tuto odbornou přípravu může provádět prostřednictvím „osoby odborně způsobilé“ dle § 11 zákona o požární ochraně.

V potřebném rozsahu zabezpečuje požární asistenci v souladu s Obecně závaznou vyhláškou č. 4/2004, kterou se stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastňuje větší počet osob a u akcí se zvýšeným nebezpečím požáru.

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Okres Rychnov nad Kněžnou

Okres Rychnov nad Kněžnou se rozkládá na východě Královéhradeckého kraje. Na západě sousedí s okresem Hradec Králové, na severu s okresem Náchod. Jižní hranici má s okresy Pardubického kraje (s okresy Pardubice a Ústí nad Orlicí). Východní hranici okresu tvoří státní hranice s Polskem. K 31. 12. 2018 se rozlohou 982 km² na celkové ploše Královéhradeckého kraje podílí 20,6 % a je tak druhým největším okresem v kraji (za okresem Trutnov). Z hlediska počtu obyvatel je rychnovský okres nejmenším v kraji, k 31. 12. 2018 jich zde žilo 79 088, tj. 14,4 % z celkového počtu obyvatel kraje. Vyznačuje se nejmenší hustotou zalidnění, na 1 km² připadá 80,5 obyvatel. (www.czso.cz, 2021)

Povrch okresu tvoří v jihozápadní oblasti roviny, ve střední pahorkatiny, které posléze přecházejí v horský masív Orlických hor. Nejnižším bodem v okrese je místo u Týniště nad Orlicí (246 m nadmořské výšky), nejvyšším pak Velká Deštná (nejvyšší hora Orlických hor) s 1 115 m nadmořské výšky. Tyto výškové rozdíly se projevují i v rozdílnosti podnebí. Na jihozápadě je podnebí mírné, v oblasti Orlických hor je podnebí drsnější. (www.czso.cz, 2021)

Pro jedinečnost krajiny, zachovalost jednotlivých prvků a jejich vzájemnou vyváženost byly v roce 1969 Orlické hory vyhlášeny chráněnou krajinnou oblastí.

Do plochy 204 km² bylo zahrnuto podhůří a hlavní hřeben od Olešnice v Orlických horách až po Zemskou bránu. Je zde také většina maloplošných chráněných území, z nichž nejcennější je národní přírodní rezervace Bukačka, často nazývaná botanicou zahradou Orlických hor. Celkem jsou na území okresu dvě národní přírodní rezervace, 12 přírodních památek a 20 přírodních rezervací. (www.czso.cz, 2021)

Povodí okresu tvoří tři hlavní řeky, Divoká Orlice, Zdobnice a Bělá s hlavními přítoky Rokytenkou, Kněžnou, Říčkou a Dědinou. Území okresu náleží do povodí řeky Labe. Vodní plochy tvoří z celkové rozlohy okresu pouze 1,3 %. (www.czso.cz, 2021)

Mírné podnebí a v zimě dostatek sněhové přikrývky jsou důvodem ke stále vzrůstající návštěvnosti horských středisek Orlických hor. Region Rychnovska je dnes přitažlivou turistickou a rekreační oblastí, kde se mimořádné bohatství kulturních památek snoubí s malebnou krásou Orlických hor a krajinami podhůří. Rozmanitostí přírodních krás a bohatstvím kulturních památek se řadí k nejpozoruhodnějším místům české země. Přispívá k tomu i řada šlechtických sídel převážně obklopených rozlehlými parky se vzácnými dřevinami. (www.czso.cz, 2021)

Z celkové rozlohy okresu tvoří 53,2 % zemědělská půda, ze které 59,6 % zabírá orná půda a 35,4 % je trvale zatravněná. Téměř 38 procent plochy okresu je pak pokryto lesy.

Ve struktuře obcí převládají obce s počtem obyvatel 200–499 (32,5 %), čtvrtinu (25,0 %) všech obcí tvoří obce s 500–999 obyvateli a 21,3 % malé obce do 199 obyvatel. Z celkového počtu 80 samostatných obcí jich má 9 statut města a 2 statut městyse. Ve čtyřech městech nad pět tisíc obyvatel žilo 37,9 % trvale bydlícího obyvatelstva okresu. V sídelní struktuře zaujímá první místo okresní město Rychnov nad Kněžnou s 10 998 obyvateli. (www.czso.cz, 2021)

4.5 Solnice

Město Solnice leží v podhůří Orlických hor mezi Rychnovem nad Kněžnou a Dobruškou mezi Častolovicemi a Deštném v Orlických horách. Touto polohou se stává důležitou křižovatkou při cestách do Orlických hor. Solnice je členem dobrovolného sdružení obcí Bělá a zároveň je členem dobrovolného sdružení obcí

Rychnovsko, má 682 čísel popisných a žije zde 1856 obyvatel. K městu patří ještě část Ještětice s 110 popisnými čísly a s 251 obyvateli. Tato obec leží 2 km severně od Solnice. Plošná výměra Solnice včetně Ještětic je 1267,06 ha. (www.solnice.cz, 2021).

Obrázek 2 Solnice náměstí a radnice

Zdroj: www.solnice.cz

První písemná zmínka o Solnici je již z roku 1321, kdy držitel a pán Jan z Meziříčí daroval kostelní podací v Solnici Zderazskému klášteru, konventu Křížovníků s červenou hvězdou. V tu dobu byla Solnice pravděpodobně hradiskem. V roce 1359 ho solnické kostelní podací darovali meziříčští bratři Jan a Jaroslav Vznata ze Skuhrova pražskému řádu Cyriaků (Křížovníci s červeným srdcem-bílí křížovníci-Cyriaci). Cyriaci vlastnili v Solnici klášter, který podle písemných záznamů vypálili husité při svých výpadech po Čechách. (www.solnice.cz, 2021)

Roku 1386 darovali bratři Meziříčští Jan a Jaroslav městu plné právo hradecké. Podle tohoto práva byli obyvatelé města "osvobozeni od všech robot a podělků a zdejší krčmáři od všeho cla". Od tohoto roku je Solnice považována za plnoprávné město. Vzniklo pravděpodobně na obchodní cestě, která spojovala pobaltské země se západními a jižními zeměmi. Solnice už od samého začátku byla svým plošným

založením (soustředěním domů kolem náměstí) městem. Tvrz z roku 1558 byla později (r. 1699) přestavěna na panskou hospodu. Vnější vzhled zůstal v podstatě zachován. Jako hospoda byl "Zámeček", jak zní vžitý název tohoto objektu, v provozu ještě v polovině dvacátého století. V roce 1949 zde byl natáčen film "Hostinec u kamenného stolu". Nyní je tento objekt přestavěn na hotel. (www.solnice.cz, 2021)

Ve městě je několik historických staveb, které stojí za povšimnutí.

V první řadě je to barokní kostel Stětí sv. Jana Křtitele z let 1681–1686. Hlavní oltář je z roku 1717, cínová křtitelnice pochází z roku 1591 a varhany z roku 1766. Přílehlá fara je z 2. poloviny 17. století. Na hřbitově je novorenesanční kostel Nejsvětějšího srdce Páně z let 1903–1904. V současné době je ve stavu, kdy by potřeboval opravu, jeho zařízení je vystěhováváno, a proto není přístupný veřejnosti. Radnice v empírovém slohu pochází z let 1829–1835. Na náměstí před radnicí stojí Mariánský sloup z roku 1714. Na křižovatce silnice k firmě ŠKODA AUTO a polní cesty, jihovýchodně od města, je smírčí kamenný kříž. U silnice směrem na Častolovice stojí kaplička Bolestné Panny Marie. (www.solnice.cz, 2021)

Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Solnice v letech 2018–2020 jsou uvedeny v příloze.

4.5.1 Solnický Brouček

Solnický Brouček je nezisková organizace zaměřující se prioritně na podporu převážně mladých rodin. Činnosti spolku mají podpůrný a preventivní charakter a vedou rovněž k rozvoji občanské společnosti v oblasti města Solnice a okolních obcí. Nabízí služby zaměřené na podporu rodičovských kompetencí a zkvalitňování rodinných vztahů formou individuálního poradenství, zprostředkování poradenství, besed, workshopů a přednášek. Tyto besedy, workshopy a přednášky jsou zaměřeny na péči o dítě, zdraví dítěte, aktivity s dětmi, výchovu dětí, vztahy v rodině a sladění zaměstnání a rodinného života. (www.osbroucek.info, 2021)

V rámci každodenních programů nabízí prostor pro vzájemné setkávání rodičů s dětmi vybavený pro efektivní trávení společného času. Náplní programů podporuje praktický rozvoj rodičovských kompetencí a aktivní rodičovství. Kromě pravidelného

programu připravuje jednorázové společenské akce pro širokou veřejnost. Tyto akce vedou k setkávání rodin ve veřejném prostoru, k pocitu sounáležitosti, k rozvoji místního společenského života a v neposlední řadě k udržení kulturních a lidových tradic regionu. V rámci pravidelných programů i akcí pro veřejnost dlouhodobě a úspěšně podporuje zapojení rodičů a dalších členů rodiny formou dobrovolnické pomoci. Rodiče mohou aktivně uplatnit své znalosti a dovednosti. Podporuje vzájemnou toleranci, solidaritu a ohleduplnost. Všechna zmíněná hlediska směřují k podpoře a k posílení dobře fungujících rodin, což je posláním této neziskové organizace. Je držitelem certifikátu Společnost přátelská rodině a členem Sítě mateřských center, zapojen do komunitního plánování, komunikuje s poskytovateli sociálních služeb v Rychnově nad Kněžnou a jako související sociální služba se účastní plnění regionálně stanovených cílů. (www.osbroucek.info, 2021)

Jedná se zejména o tyto činnosti:

1. rozvoj komunikace rodiče a dítěte

- rozvoj řeči a praktický nácvik pohybových a hudebních činností formou říkadel, písniček, hry na jednoduché nástroje, hry na tělo, logického a verbálního myšlení

- hry se zvuky a slovíčky, vyprávění pohádek, hraní divadla

2. rozvoj tvořivosti rodiče a dítěte

- rozvoj kreativního potenciálu, zručnosti, jemné motoriky a grafomotoriky

3. pohybový rozvoj rodiče a dítěte

- rozvoj pohybových a sportovních kompetencí, rozvoj hrubé motoriky

4. sociální interakce – setkávání rodičů a dětí

- rozvoj sociálních a komunikativních kompetencí

Zdroj: „výroční zpráva 2019“

4.5.2 Český svaz včelařů ZO Solnice

Včelařský spolek pro Solnici a okolí byl založen v Solnici dne 26. ledna 1908 za přítomnosti 14 členů přečtením schválených stanov spolku. Do spolku vstoupili včelaři z obcí Solnice, Litohrady, Kvasiny, Černíkovice, Skuhrov nad Bělou (do roku 1930),

Lipovka, Třebešov, Rychnov nad Kněžnou, Lukavice, Panská Habrová, Javornice (tyto obce do roku 1924), Svinná a Brocná (do roku 1930). Začínající spolek měl v roce 1908 dvacet sedm členů, kteří na jaře téhož roku vyzímovali 131 včelstev a na podzim zazímovali 149 včelstev. Na včelařské výstavě při XXV. Sjezdu včelařů československých v roce 1908 získal bronzovou medaili Zemské rady František Štěpánek, výrobce úlů ze Solnice.

Zdroj: „vlastní zpracování dle dat: 110. výročí založení Včelařského spolku pro Solnici a okolí“

Některé významné události spolku od počátku založení:

V roce 1939 byly zřízeny ve včelařských spolcích účetní stanice, které sledovaly rentabilitu včelařství. Spolek měl 63 členů s 586 včelstvy. Pro zvelebení včelí pastvy bylo vysázeno 210 stromů, 956 keřů a vyseto 12,5 kg semen medonosných rostlin.

V roce 1948 došlo ke zrušení včelařských žup a zemských ústředí a byly vytvořeny krajské včelařské pobočky.

Ustavující sjezd konaný v březnu 1957 sjednotil včelaře v nové včelařské organizaci Československém svazu včelařů. Spolky zůstaly zachovány v původním pojetí a zachovaly se i krajské včelařské pobočky. Včelařské výrobní lidové družstvo v Praze, které vykupovalo med, bylo zrušeno a byl zřízen nový podnik pod názvem Včela. Výkup medu začala zajišťovat Jednota. Včelařské spolky byly přejmenovány na základní organizace Československého svazu včelařů.

V roce 1968 byla celostátní organizace zrušena a vznikl Český svaz včelařů.

V roce 1993 se České včelařství nachází v podmínkách přechodu do podmínek tržní ekonomiky.

V červenci 1998 důsledkem povodně přišli o svá včelstva včelaři Kučera, Šindelek, Nosek, Havel a Hanuš.

V prosinci 2016 byl spolek zaregistrován pod názvem Český svaz včelařů z. s. základní organizace Solnice

Zdroj: „vlastní zpracování dle dat: 110. výročí založení Včelařského spolku pro Solnici a okolí“

V současnosti Český svaz včelařů z.s. ZO Solnice, působící v podhůří Orlických hor zahrnuje katastry města Solnice a obcí a osad Litohrady, Ještětice, Horška, Byzhradec, Černíkovice, Domašín, Kvasiny, Skuhrov nad Bělou, Debřece, Hraštice, Svinná, Brocná, Rybníčky, Nová Ves, Osečnice, Proloh, Sekyrka, Lomy, Uhřínov, Malý Uhřínov a Hutě. Na celkové ploše 10 484 ha je členy ZO chováno 960 včelstev. S ostatními registrovanými včelaři je zde chováno 1 085 včelstev.

Zdroj: „vlastní zpracování dle dat: 110. výročí založení Včelařského spolku pro Solnici a okolí“

4.5.3 SDH Solnice

Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1880. Ze zachovalých dokumentů se dočítáme, že sbor zakládali nejváženější občané města v čele s tehdejší starostou Josefem Doubravským. Schváleny a podepsány byly STANOVY sboru Okresním Hejtmánstvím v Rychnově a Českým zemským úřadem. Na tomto základě bylo vyhlášeno přijímání členů dnem 22. dubna 1880 na obecním úřadě. Při založení sbor čítal 21 členů. Současně při založení sboru byla obcí koupena nová samonasávací dvouproudová čtyřkolová stříkačka. Nebyl to však první stroj v obci. Již roku 1812 byla do Solnice koupena za 920 zlatých nalévací stříkačka. V roce založení dobrovolného hasičského sboru byla také postavena nová kolna zbrojnice na Hradčanech. Zbrojnice byla postavena z kamene, krytá taškami, dosti prostorná a vzhledná. (www.solnice.cz, 2021)

Pravidelné zápisy o činnosti dobrovolného hasičského sboru se nám zachovaly až od roku 1900 a svědčí o tom, že sbor byl organizačně dobře veden. Konaly se pravidelně valné hromady a schůze, na kterých se hodnotily zásahy u požárů, sledoval se jejich počet a příčiny. Byla vedena evidence majetku sboru, bylo sledováno i finanční hospodaření. Provádělo se pravidelné školení členstva. Jak se dočítáme, byla bohatá i kulturní činnost. Plesy jsou konány pravidelně kromě několika let válečných. První pozvánka na hasičský ples je dochována z roku 1897. Dále jsou pořádány různé slavnosti, věnečky a podobné zábavy. (www.solnice.cz, 2021)

Činnost hasičského sboru v období válečných let 1939 až 1945 byla značně omezena, vlastně jen na službu požární. Větší schůze i cvičení župní a okrskové se nesměly konat, aby nebyl porušen klid a pořádek v protektorátu. Při vzniku požáru bylo zakázáno svolávání hasičů sirénou. Tovární a ostatní sirény se mohly používat pouze při případných

leteckých náletech. Bylo zakázáno nosit slavnostní stejnokroje i spolkové odznaky. V květnu roku 1945 skončila nejhroznější válka všech dob s fašismus byl poražen. Do naší země se vrátila svoboda a po ustálení poměrů ve městě začal opět normální spolkový hasičský život. Mohly se opět konat schůze, byly smazány německé nápisy a mohly se opět nosit slavnostní stejnokroje. (www.solnice.cz, 2021)

Rok 1980 je rokem kdy si Solnický hasičský sbor připomněl, že uplynulo 100 let od svého založení, 100 roků dobrovolné, nezištné a obětavé práce, věnované požární ochraně, ochraně majetku našich občanů a společného majetku obce. Není hodiny ani dne, aby členové hasičského sboru nebyli připraveni pomoci tam, kde je toho zapotřebí. Na počest tohoto výročí byla připravena a uskutečněna řada akcí, které tuto významnou událost připomněly. Jenou z nich byla výstava dochovaných historických dokumentů. (www.solnice.cz, 2021)

V současnosti tvoří členskou základnu 33 členů. Výjezdová jednotka má k 1. 10. 2021 k dispozici 18 členů. V loňském roce měla celkem 54 výjezdů k požárům a dopravním nehodám. Město Solnice financuje výjezdovou jednotku ročně částkou okolo 450 tisíc korun. SDH Solnice má také kroužek mladých hasičů pro výchovu budoucích členů.

Zdroj: vlastní zpracování

5 Šetření v terénu

Šetření v terénu tvoří dvě části. První část kvantitativní šetření bylo provedeno pomocí dotazníku mezi 120 obyvateli Nového Města nad Metují a Solnice. Druhá část, kvalitativní šetření bylo provedeno pomocí rozhovorů se dvěma aktéry správy města, dvěma podnikateli a dvěma zástupci nestátní neziskové organizace nebo spolku.

5.1 Kvantitativní šetření

Dotazníkové šetření bylo provedeno s cílem zjistit veřejné povědomí o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků jako faktoru regionálního rozvoje. Bylo sestaveno na základě osnovy autora Dismana (2011, str. 120):

Formulace teoretického nebo praktického sociálního problému. Bylo zjišťováno, zda obyvatelé vědí o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků, zda jsou ochotni přispět nebo podpořit činnost neziskového sektoru, zda vědí o pořádaných akcích a jsou ochotni je navštěvovat. Dále bylo zjišťováno, zda mají podle názoru respondentů nestátní neziskové organizace a spolky vliv na rozvoj obce a regionu a zda jsou respondenti členy nestátních neziskových organizací nebo spolků.

Formulace teoretických hypotéz a následné stanovení konkrétních hypotéz:

1. Existuje závislost mezi místem bydliště a zájmem o místní akce a aktivity nestátních neziskových organizací a spolků?
2. Existuje závislost místa bydliště a členství v nestátních neziskových organizacích a spolcích?
3. Ovlivňuje věkové složení obyvatel činnost v nestátních neziskových organizacích a spolcích ve vybraných městech?
4. Ovlivňuje dosažené vzdělání obyvatel aktivity v nestátních neziskových organizacích nebo spolcích ve vybraných městech?

Rozhodnutí o populaci a vzorku. Šetření probíhalo na 120 náhodně vybraných respondentech starších osmnácti let v co nejširší demografické charakteristice.

Pilotní studie byla provedena formou nestandardizovaného rozhovoru v menším okruhu respondentů.

Pro rozhodnutí o technice sběru informací byl použit dotazník. Sběr dat probíhal ve vybraných městech.

Konstrukce nástrojů pro tento sběr. Byl vypracován soubor deseti otázek. Sedm otázek se týkalo povědomí obyvatel vybraných měst o činnosti neziskového sektoru, tři otázky byly demografické, potřebné pro statistické vyhodnocení.

Předvýzkum byl proveden na deseti respondentech. Připravené otázky byly formulovány tak, aby byly srozumitelné pro všechny skupiny v populaci.

Sběr dat proběhl v období od 18. do 30. září 2021.

Analýza dat. Všechny otázky a odpovědi byly podrobně rozebrány a shrnuty v tabulkách, některé otázky také v grafech.

5.1.1 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Víte o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků ve Vaší obci?

Ze 120 odpovědí obyvatel Nového Města nad Metují vyplynulo, že 108 respondentů 90 % vědělo o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků v obci a pouze 12 dotázaných 10 % nevědělo. Nejčastěji dotázaní uvedli společnost NONA, sportovní kluby, kynologický a rybářský spolek.

Ze 120 odpovědí obyvatel Solnice vyplynulo, že 99 respondentů 82,5 % vědělo o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků v obci a 21 dotázaných 17,5 % nevědělo. Nejčastěji dotázaní uvedli Sportovní klub Solnice, Sbor dobrovolných hasičů a Klub českých turistů Solnice.

Tabulka 1 Povědomí o činnostech NNO a spolků

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
Ano	108	90,0	ano	99	82,5
Ne	12	10,0	ne	21	17,5

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Přispěl jste někdy na činnost nějaké nestátní neziskové organizaci nebo spolku, např. účastí na veřejné dobročinné akci, Tříkrálová sbírka, Lékaři bez hranic, Bezpečně na silnicích, Život dětem?

Většina oslovených respondentů v obou městech uvedla, že někdy přispěli na činnost nestátní neziskové organizace nebo spolku. Pouze 2 respondenti 1,7 % dotázaných v Novém Městě nad Metují a 4 respondenti 3,3 % dotázaných ze Solnice nikdy nepřispěli.

Tabulka 2 Příspěvek na činnost

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
Ano	118	98,3	ano	116	96,7
Ne	2	1,7	ne	4	3,3

Zdroj: vlastní zpracování

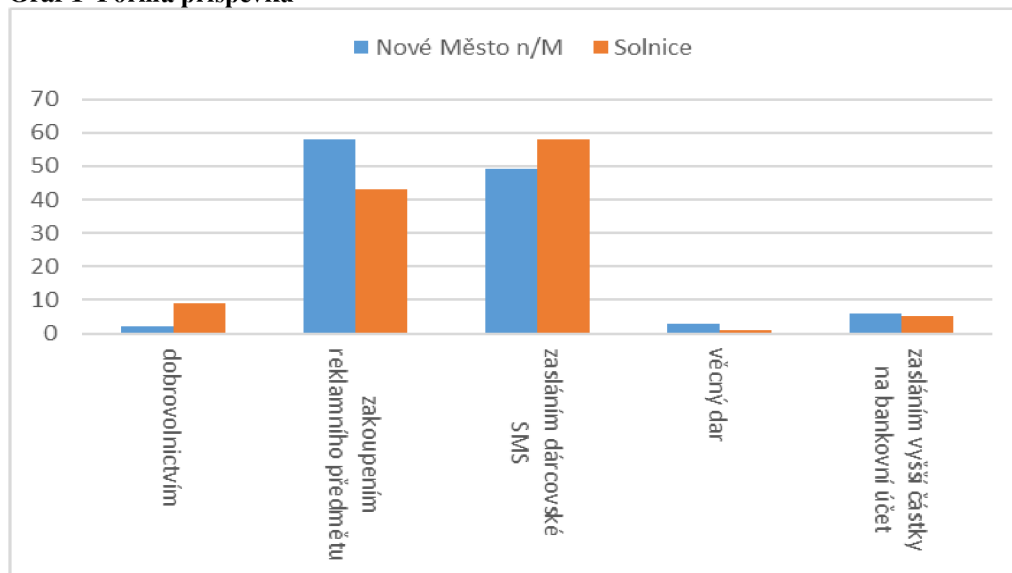
Otázka č. 3: Jakou formou přispíváte na činnosti nestátních neziskových organizací nebo spolků?

Z průzkumu vyplynulo, že většina respondentů je ochotna přispět pouze malou částkou jednorázově zakoupením reklamního předmětu nebo zasláním dárcovské SMS. V Novém Městě nad Metují to bylo 90,7 % dotázaných obyvatel a v Solnici 87,1 %. Méně než 10 % dotázaných respondentů v obou městech je ochotno zapojit se jako dobrovolník v Novém Městě nad Metují to bylo pouze 1,7 % respondentů, v Solnici 7,8 %. Přispívat vyšší částky ve formě věcných darů nebo zasláním peněžních prostředků je ochotno více dotázaných z Nového Města nad Metují 7,6 % oproti 5,2 % dotázaných v Solnici.

Tabulka 3 Forma příspěvku

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
dobrovolnictvím	2	1,7	dobrovolnictvím	9	7,8
zakoupením reklamního předmětu	58	49,2	zakoupením reklamního předmětu	43	37,1
zasláním dárcovské SMS	49	41,5	zasláním dárcovské SMS	58	50,0
věcný dar	3	2,5	věcný dar	1	0,9
zasláním vyšší částky na bankovní účet	6	5,1	zasláním vyšší částky na bankovní účet	5	4,3

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 1 Forma příspěvku

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Máte povědomí o místních akcích a aktivitách nestátních neziskových organizací a spolků?

Většina 112 ze 120 dotazovaných respondentů v Novém Městě nad Metují odpověděla, že vědí o aktivitách nestátních neziskových organizací a spolků, což představuje 93,3 % všech dotazovaných. Pouze 8 lidí 6,7 % odpovědělo záporně.

V Solnici ze 120 dotazovaných 101 respondentů 84,2 % mělo povědomí o aktivitách nestátních neziskových organizací a spolků a 19 respondentů 15,8 % o aktivitách nevědělo.

Tabulka 4 Povědomí o místních aktivitách

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
Ano	112	93,3	ano	101	84,2
Ne	8	6,7	ne	19	15,8

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Navštěvuje pravidelně místní akce nestátních organizací a spolků?

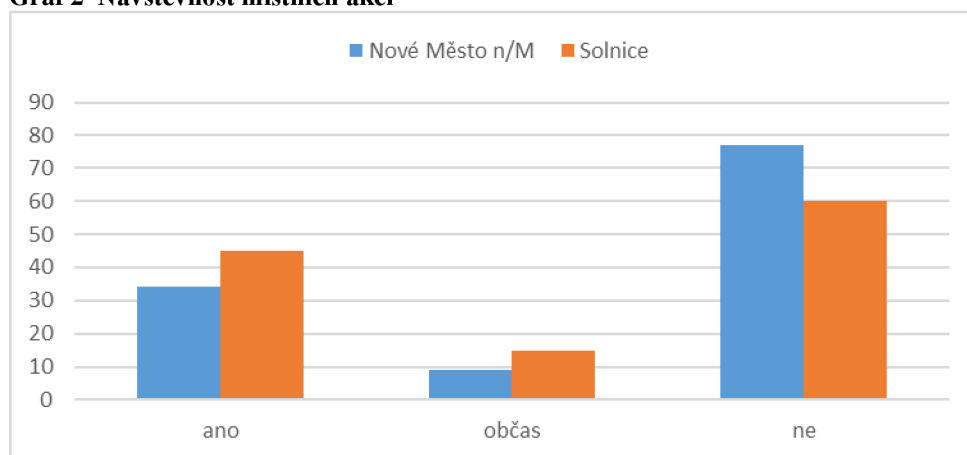
Ze 120 dotazovaných respondentů v Novém Městě nad Metují 34 dotázaných 28,3 % odpovědělo, že navštěvují pravidelně místní akce nestátních neziskových organizací a spolků. Občas akce navštíví 9 lidí 7,5 % a 77 dotázaných 64,2 % nenavštěvuje pravidelně místní akce nestátních neziskových organizací a spolků.

Ze 120 dotazovaných respondentů v Solnici 45 dotázaných 37,5 % odpovědělo, že navštěvují pravidelně místní akce nestátních neziskových organizací a spolků. Občas akce navštíví 15 lidí 12,5 % a 60 dotázaných 50 % nenavštěvuje pravidelně místní akce nestátních neziskových organizací a spolků.

Tabulka 5 Návštěvnost místních akcí

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
ano	34	28,3	ano	45	37,5
občas	9	7,5	občas	15	12,5
ne	77	64,2	ne	60	50,0

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2 Návštěvnost místních akcí

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Mají podle Vás nestátní neziskové organizace a spolky vliv na rozvoj obce a regionu?

Ze 120 dotazovaných respondentů v Novém Městě nad Metují 51 dotázaných 42,5 % odpovědělo, že nestátní neziskové organizace a spolky mají vliv na rozvoj obce a regionu 43 dotázaných 35,8 % se domnívá, že mají, 10 respondentů 8,3 % se domnívá, že spíše nemají vliv, 3 respondenti 2,5 % jsou názoru, že nemají vliv a 13 respondentů 10,8 % odpovědělo, že neví.

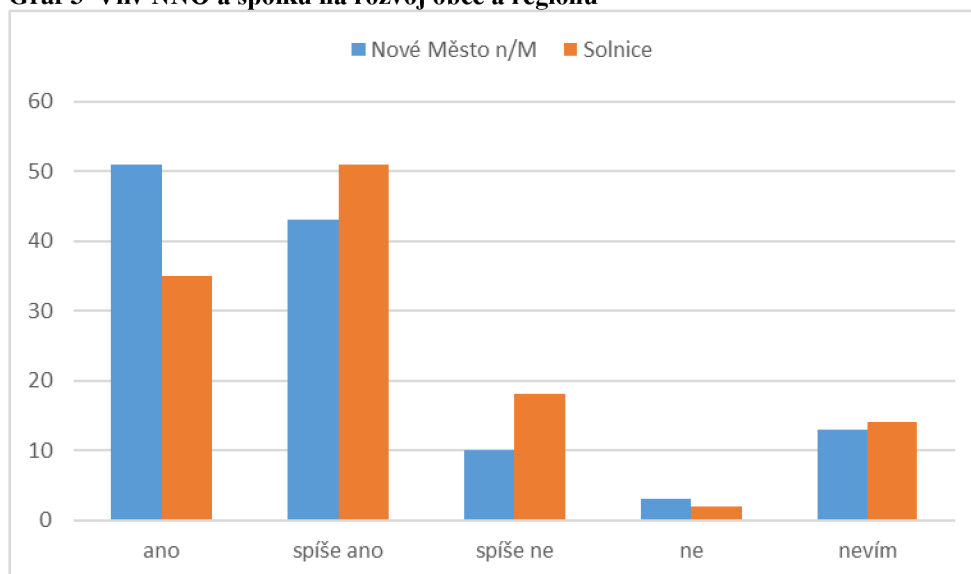
Ze 120 dotazovaných respondentů v Solnici 35 dotázaných 29,2 % odpovědělo, že nestátní neziskové organizace a spolky mají vliv na rozvoj obce a regionu, 51 dotázaných 42,5 % se domnívá, že mají, 18 respondentů 15 % se domnívá, že spíše nemají vliv, 2 respondenti 1,7 % jsou názoru, že nemají vliv a 14 respondentů 11,7 % odpovědělo, že neví.

Tabulka 6 Vliv NNO a spolků na rozvoj obce a regionu

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
Ano	51	42,5	ano	35	29,2
spíše ano	43	35,8	spíše ano	51	42,5
spíše ne	10	8,3	spíše ne	18	15,0
Ne	3	2,5	ne	2	1,7
Nevím	13	10,8	nevím	14	11,7

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3 Vliv NNO a spolků na rozvoj obce a regionu

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Jste členem nějaké nestátní neziskové organizace nebo spolku ve Vaší obci?

V otázce na členství v Novém Městě nad Metují 19 dotázaných 15,8 % odpovědělo, že jsou členem ve veřejně prospěšné organizaci (sociální, zdravotní, organizace), 51 dotázaných 42,5 % je členem vzájemně prospěšné organizace (hasiči, kulturní, sportovní, turistické organizace), 50 respondentů 41,7 % uvedlo, že nejsou členy nestátní neziskových organizací nebo spolků.

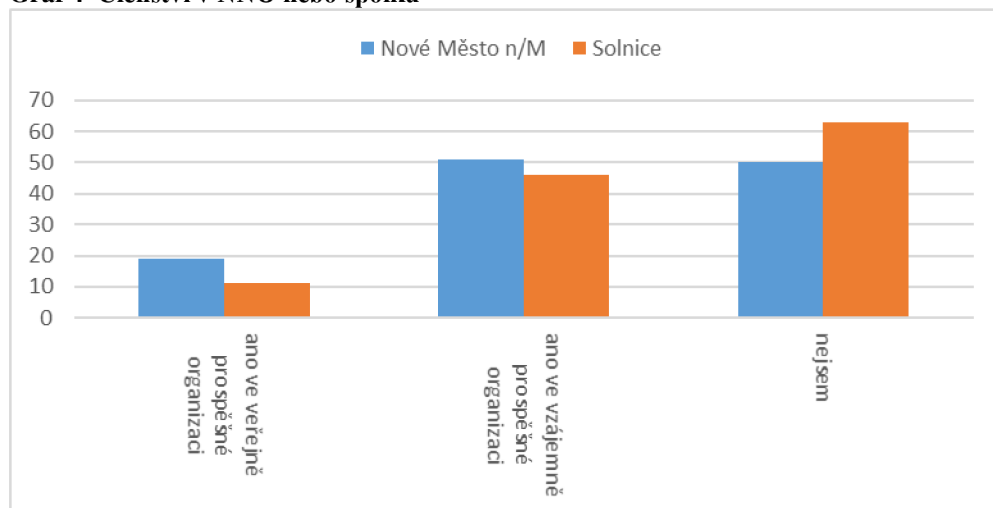
V otázce na členství v Solnici 11 dotázaných 9,2 % odpovědělo, že jsou členem ve veřejně prospěšné organizaci (sociální, zdravotní, organizace), 46 dotázaných 38,3 % jsou členem vzájemně prospěšné organizace (hasiči, kulturní, sportovní, turistické organizace), 63 respondentů 52,5 % uvedlo, že nejsou členy nestátních neziskových organizací nebo spolků.

Tabulka 7 Členství v NNO nebo spolku

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
ano ve veřejně prospěšné organizaci	19	15,8	ano ve veřejně prospěšné organizaci	11	9,2
ano ve vzájemně prospěšné organizaci	51	42,5	ano ve vzájemně prospěšné organizaci	46	38,3
Nejsm	50	41,7	Nejsm	63	52,5

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4 Členství v NNO nebo spolku

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Jaký je Váš věk?

V Novém Městě nad Metují odpovědělo na dotazník nejvíce respondentů ve věkové kategorii 41–65 let 43, což je 35,8 %. Dalších 37 respondentů 30,8 % bylo ve věkové kategorii 26–40 let. Ve věkové kategorii 65+ bylo 24 respondentů 20 %. V nejmladší věkové kategorii do 25 let bylo 16 dotázaných 13,3 %.

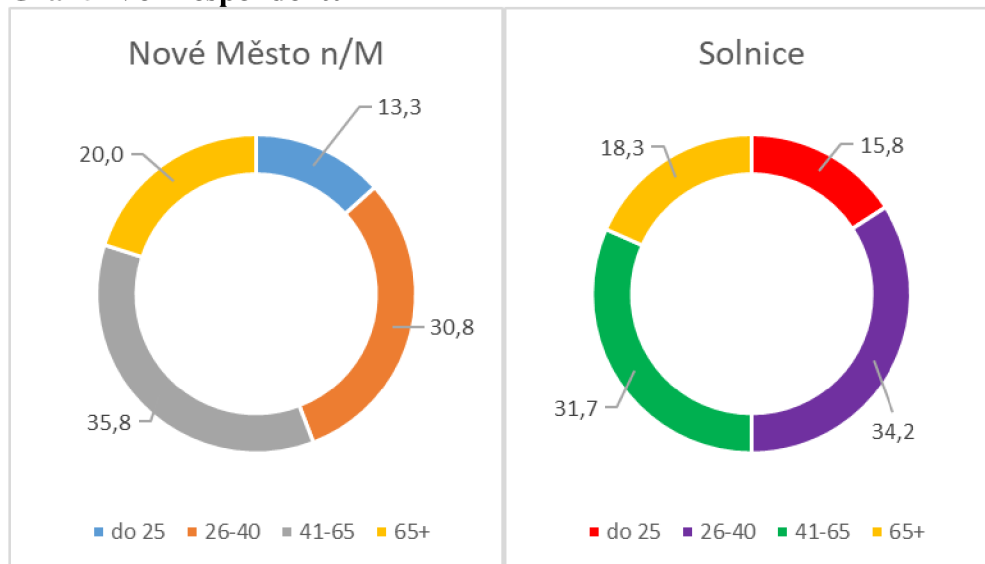
V Solnici odpovědělo na dotazník nejvíce respondentů ve věkové kategorii 26–40 let 41, což je 34,2 %. Dalších 38 respondentů 31,7 % bylo ve věkové kategorii 41–65 let. Ve věkové kategorii 65+ bylo 22 respondentů 18,3 %. V nejmladší věkové kategorii do 25 let bylo 19 dotázaných 15,8 %.

Tabulka 8 Věk respondentů

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
do 25	16	13,3	do 25	19	15,8
26-40	37	30,8	26-40	41	34,2
41-65	43	35,8	41-65	38	31,7
65+	24	20,0	65+	22	18,3

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5 Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Jaké máte vzdělání?

V Novém Městě nad Metují mělo nejvíce oslovených 55 respondentů 45,8 % střední odborné vzdělání s maturitou, 41 respondentů 34,2 % střední odborné (vyučen v oboru), 11 respondentů 9,2 % základní, 8 respondentů 6,7 % vysokoškolské a 5 respondentů 4,2 % vyšší odborné.

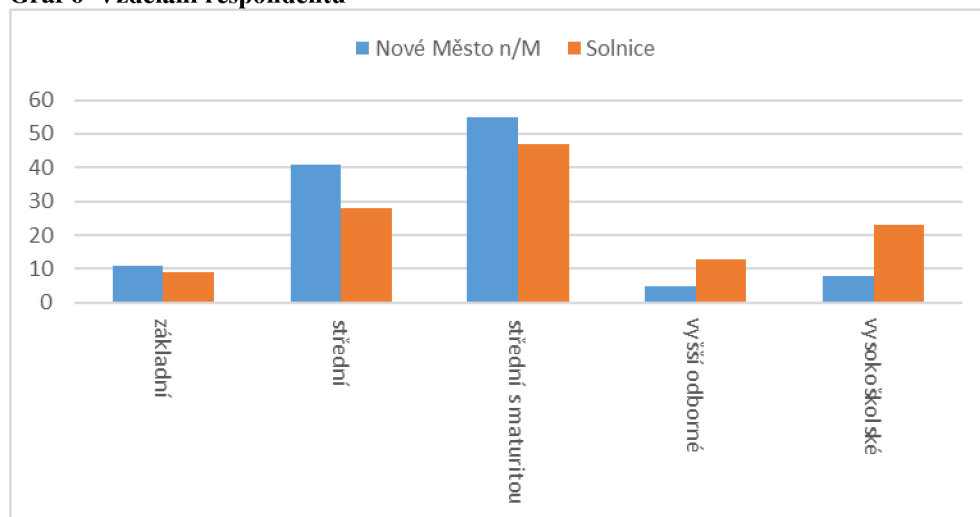
V Solnici mělo nejvíce oslovených 47 respondentů 39,2 % střední odborné vzdělání s maturitou, 28 respondentů 23,3 % střední odborné (vyučen v oboru), 23 respondentů 19,2 % vysokoškolské, 13 respondentů 10,8 % vyšší odborné a 9 respondentů 7,5 % základní.

Tabulka 9 Vzdělání respondentů

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
základní	11	9,2	základní	9	7,5
střední	41	34,2	střední	28	23,3
střední s maturitou	55	45,8	střední s maturitou	47	39,2
vyšší odborné	5	4,2	vyšší odborné	13	10,8
vysokoškolské	8	6,7	vysokoškolské	23	19,2

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: Jaký je Váš sociální status?

Ze 120 dotazovaných respondentů v Novém Městě nad Metují bylo 73 dotázaných 60,8 % zaměstnaných, 24 dotázaných 20 % penzisté, 13 respondentů 10,8 % studenti, 5 respondentů 4,2 % studenti a podnikatelé.

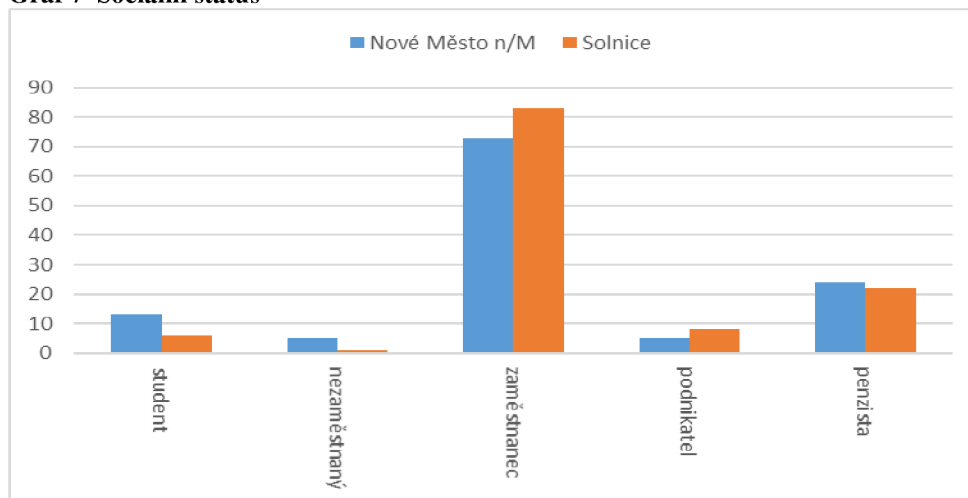
Ze 120 dotazovaných respondentů v Solnici bylo 83 dotázaných 69,2 % zaměstnaných, 22 dotázaných 18,3 % penzisté, 8 respondentů 6,7 % podnikatelé, 6 respondentů 5 % studenti a 1 respondent 0,8 % nezaměstnaný.

Tabulka 10 Sociální status

Nové Město n/M	počet	%	Solnice	počet	%
Student	13	10,8	student	6	5,0
nezaměstnaný	5	4,2	nezaměstnaný	1	0,8
Zaměstnanec	73	60,8	zaměstnanec	83	69,2
podnikatel	5	4,2	podnikatel	8	6,7
Penzista	24	20,0	penzista	22	18,3

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7 Sociální status

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.2 Statistické vyhodnocení hypotéz

Byly stanoveny čtyři hypotézy. Všechny byly testovány na hladině významnosti 0,05. První byla řešena testováním v asociační tabulce, ostatní testováním v kontingenční tabulce.

Hypotéza 1 Povědomí o místních aktivitách.

H_0 : povědomí o místních aktivitách není ovlivněno místem bydliště

H_1 : povědomí o místních aktivitách je ovlivněno místem bydliště

Tabulka 11 Skutečné četnosti

	Města		Celkem
	Nové Město n/M	Solnice	
ANO	112	101	213
NE	8	19	27
Celkem	120	120	240

Zdroj: vlastní zpracování

$$\chi^2 = \frac{n(a * d - b * c)^2}{(a + b)(a + c)(b + d)(c + d)}$$

$$\chi^2 = 5,048$$

$$\chi_{0,05(1)}^2 = 3,841$$

$$\chi^2 > \chi_{0,05(1)}^2 \Rightarrow H_0 \text{ se zamítá}$$

Povědomí o místních aktivitách je ovlivněno místem bydliště. Občané z Nového Města nad Metují mají větší povědomí o místních akcích a aktivitách nestátních neziskových organizací a spolků.

Sílu závislosti určíme pomocí koeficientu asociace.

$$V = \frac{a * d - b * c}{\sqrt{(a + b)(c + d)(a + c)(b + d)}}$$

$$V = 0,145 \Rightarrow 14,5\%$$

Jedná se o nepřímou závislost slabou

Hypotéza 2 Členství v NNO nebo spolku.

H₀: členství v NNO nebo spolku není ovlivněno místem bydliště

H₁: členství v NNO nebo spolku je ovlivněno místem bydliště

Tabulka 12 Skutečné četnosti

	ano ve veřejně prospěšné organizaci	ano ve vzájemně prospěšné organizaci	nejsem	Celkem
Nové Město n/M	19	51	50	120
Solnice	11	46	63	120
Celkem	30	97	113	240

Zdroj: vlastní zpracování

Vzorec pro výpočet teoretických četností

$$o_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

Tabulka 13 Teoretické četnosti

15	48,5	56,5
15	48,5	56,5

Zdroj: vlastní zpracování

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - o_{ij})^2}{o_{ij}}$$

$$\chi^2 = 3,768$$

$$\chi_{0,05(2)}^2 = 5,991$$

$$\chi^2 < \chi_{0,05(2)}^2 \Rightarrow H_0 \text{ se nezamítá}$$

Členství v NNO nebo spolku není ovlivněno místem bydliště.

Sílu závislosti určíme pomocí Pearsonova koeficientu kontingence.

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}$$

$$C = 0,124 \Rightarrow 12,4\%$$

Pearsonův koeficient vykazuje slabou závislost.

Hypotéza 3 Věkové složení respondentů.

H₀: věkové složení respondentů neovlivňuje dobročinnost ve vybraných městech

H₁: věkové složení respondentů ovlivňuje dobročinnost ve vybraných městech

Tabulka 14 Skutečné četnosti

	do 25	26-40	41-65	65+	Celkem
Nové Město n/M	16	37	43	24	120
Solnice	19	41	38	22	120
Celkem	35	78	81	46	240

Zdroj: vlastní zpracování

Vzorec pro výpočet teoretických četností

$$o_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

Tabulka 15 Teoretické četnosti

17,5	39	40,5	23
17,5	39	40,5	23

Zdroj: vlastní zpracování

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - o_{ij})^2}{o_{ij}}$$

$$\chi^2 = 0,854$$

$$\chi_{0,05(3)}^2 = 7,815$$

$$\chi^2 < \chi_{0,05(3)}^2 \Rightarrow H_0 \text{ se nezamítá}$$

Věkové složení respondentů neovlivňuje dobročinnost ve vybraných městech.

Sílu závislosti určíme pomocí Pearsonova koeficientu kontingence.

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}$$

$$C = 0,0591 \Rightarrow 5,9\%$$

Pearsonův koeficient vykazuje slabou závislost.

Hypotéza č. 4 Vzdělání respondentů.

H_0 : vzdělání respondentů nemá vliv na dobročinnost ve vybraných městech

H_1 : vzdělání respondentů má vliv na dobročinnost ve vybraných městech

Tabulka 16 Skutečné četnosti

	základní	střední	střední s maturitou	vyšší odborné	vysoko – školské	Celkem
Nové Město n/M	11	41	55	5	8	120
Solnice	9	28	47	13	23	120
Celkem	20	69	102	18	31	240

Zdroj: vlastní zpracování

Vzorec pro výpočet teoretických četností

$$o_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

Tabulka 17 Teoretické četnosti

10	34,5	51	9	15,5
10	34,5	51	9	15,5

Zdroj: vlastní zpracování

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - o_{ij})^2}{o_{ij}}$$

$$\chi^2 = 14,086$$

$$\chi_{0,05(4)}^2 = 9,488$$

$$\chi^2 > \chi_{0,05(4)}^2 \Rightarrow H_0 \text{ se zamítá}$$

Vzdělání respondentů má vliv na dobročinnost ve vybraných městech. Nejvíce jsou ochotni pro dobročinnost občané se středním vzděláním s maturitou.

Sílu závislosti určíme pomocí Pearsonova koeficientu kontingence.

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}}$$

$$C = 0,234 \Rightarrow 23,4\%$$

Pearsonův koeficient vykazuje slabou závislost.

5.2 Kvalitativní šetření

Druhá část terénního průzkumu – kvalitativní šetření probíhalo formou polo standardizovaných rozhovorů se dvěma aktéry městské samosprávy, dvěma zástupci podnikatelů a dvěma zástupci nestátních neziskové organizace nebo spolku v Novém Městě nad Metují a Solnici. Výsledky kvalitativního výzkumu jsou uvedeny v následující tabule.

Tabulka 18 Přínosy a nedostatky kvalitativního výzkumu

	Přínos	Nedostatek	Návrh
Funguje spolupráce nestátních neziskových organizací a spolků při pořádání aktivit pro veřejnost?	Spolupráce při pořádání pravidelných obecních akcích.	Rozdílná finanční podpora neziskového sektoru a z toho plynoucí rivalita.	Projednání finančních podpor jednotlivých organizací neziskového sektoru.
Jaké jsou podle Vás přínosy a nedostatky neziskových organizací a spolků pro rozvoj obce a regionu?	Zlepšení péče o životní prostředí, zvýšení kvality společenského a občanského života.	Omezená spolupráce s městskou správou, finanční prostředky.	Zlepšení komunikace v oblasti možnosti získávání finančních prostředků a dotací na činnost.
Jak vnímáte činnost neziskových organizací a spolků ve Vaší obci?	Rozvoj obce a regionu. Rozvoj volnočasových aktivit.	Nedostatek dobrovolníků pro práci s mládeží.	Zviditelnění nestátních neziskových organizací a spolků.
Podílíte se na činnostech spolků a neziskových organizací?	Zájem členů a správců NNO nebo spolků na pořádání aktivit.	Činnost pouze v jedné aktivitě. Malá spolupráce s městskou správou.	Zlepšení spolupráce členů neziskového sektoru s městskou správou.
Domníváte se, že činnosti neziskových organizací a spolků jsou známé občanům Vaší obce?	Známé jsou činnosti viditelných neziskových organizací a spolků.	Spolupráce s mládeží. Rozšíření členské základny o nové členy.	Zvýšení povědomí o činnostech NNO a spolků s nízkou členskou základnou. Získání nových členů mimo svých rodin.

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků kvalitativní analýzy vyplývá, že spolupráce nestátních neziskových organizací a spolků je vidět při pořádání velkých obecních akcí, např. městského jarmarku, nebo výročí založení města. Činnost neziskového sektoru je přínosem v oblasti péče o životní prostředí obce a regionu, dále zlepšení kvality občanského a společenského života. Dále přispívá k rozvoji volnočasových aktivit a k rozvoji obce a regionu. Na činnostech v oblasti neziskového sektoru se nejvíce podílejí jejich členové. Podnikatelé většinou v případě členství ve spolku nebo sponzorským

darem. Představitelé městské správy většinou do činnosti neziskového sektoru nezasahují, pokud nejsou sami jeho členem. Znamé jsou činnosti hlavně hasičských nebo sportovních spolků v oblasti volnočasových aktivit, nebo charitativní projekty neziskových organizací. Problémem je rozdílná finanční podpora neziskového sektoru, omezená spolupráce s městskou samosprávou, chybějící finanční prostředky pro podporu neziskového sektoru, nedostatek dobrovolníků pro práci s mládeží a rozšiřování členské základny. Doporučeným návrhem na zlepšení by bylo zlepšení komunikace v oblasti získávání finančních prostředků, zviditelnění malých organizací, rozšiřování členských základen a zlepšení spolupráce s městskou samosprávou.

6 Zhodnocení výsledků

Jak uvádí autor Disman „*Všechny závěry z empirického výzkumu, statistické důkazy atd. se nevztahují na jevy, které chceme zkoumat, ale jen na jejich indikátory.*“ (Disman, 2011 str. 70).

Znamená to, že nemůžeme vnímat pouze výsledky z výzkumu, ale spíše jeho příčiny. Navrhovaným zlepšením vzniklém na základě šetření je zlepšení komunikace v oblasti možnosti získávání finančních prostředků na činnost neziskového sektoru. Neziskové organizace by měly umět doložit, že získané prostředky byly využity efektivně, ke zlepšení kvality života občanů, nebo k rozvoji obce a regionu. Dále zviditelnění nestátních neziskových organizací a spolků, hlavně spolků s malým počtem členů. Vizitkou každé neziskové organizace nebo spolku jsou webové stránky, snadno dostupné a dobře ovladatelné. Velmi důležitá je také aktualizace webových stránek. Dalším návrhem je zlepšení spolupráce členů neziskového sektoru s městskou správou, zlepšení vztahů s veřejností a snížení rivality hlavně mezi malými spolky s volnočasovou aktivitou.

Uvedené návrhy jsou podpořeny slovy Miroslava Dismana „*EXPERT: Někdo, kdo by rád, kdyby mohl, ale nemůže. Tak říká těm, kteří mohou, jak by měli.*“ (Disman, 2011 str. 293).

7 Diskuse

Rozvoj neziskových organizací u nás byl v období let 1951-1990 velmi složitý. Až v roce 1990 byly opět obnoveny normální podmínky pro rozvoj spolkové činnosti. Jak ale uvádí M. Howard, dědictví komunistické zkušenosti s povinnou účastí ve státem kontrolovaných organizacích, rozvoj a přetrvávání živých soukromých sítí a obrovské zklamání z vývoje od pádu komunismu zanechaly ve většině postkomunistických občanů trvalou averzi vůči veřejným aktivitám. (Howard 2003 str. 27). V dnešní době více než 30 let od pádu komunistického režimu zaznamenal dle mého názoru neziskový sektor opět rozvoj. Dokazuje to obnovení České obce sokolské, které se podařilo získat zpět původní majetek, obnovit celostátní síť organizací pokračovat v rozvoji sokolských tradic. Dalším příkladem je nejenom pokračování hasičských a sportovních spolků na vesnicích a v městech, ale i jejich rozvoj v oblasti volnočasových aktivit. V oblasti ochrany životního prostředí působí tradičně myslivecké, rybářské a včelařské spolky. Chovat včely a získávat tím regionální potraviny je dnes možné nejenom v tradičních vesnických oblastech, ale i ve velkých městech, na střechách magistrátů, muzeí, divadel, dokonce i na letištích a v moderních továrnách na okrajích měst. Za zmínku stojí i firemní dobrovolnictví, ve kterém firmy podporují dle svých možností dobrovolnou práci a snaží se zvýšit zájem a motivaci svých zaměstnanců poskytnutím firemních prostor, neplaceného volna zaměstnancům, informování o nabídce dobrovolné práce a informováním zaměstnanců o charitativních projektech nestátních neziskových organizací.

8 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení návrhu možnosti využití aktivit nestátních neziskových organizací a spolků pro rozvoj regionu a zjistit povědomí obyvatel o činnosti nestátních neziskových organizací a spolků v Novém Městě nad Metují a Solnici.

V praktické části byla použita metoda dotazníkového šetření. To bylo provedeno u 120 respondentů v Novém Městě nad Metují a 120 respondentů v Solnici. Byl vypracován soubor deseti otázek. Sedm se týkalo povědomí obyvatel vybraných měst o činnosti neziskového sektoru, tři otázky byly demografické. Na základě dotazníkového šetření byly stanoveny čtyři hypotézy. První byla řešena testováním v asociační tabulce, ostatní testováním v kontingenční tabulce. Dále bylo provedeno kvalitativní šetření s celkem dvanácti aktéry, dvěma zástupci městské samosprávy, dvěma podnikateli a dvěma zástupci neziskového sektoru v obou městech. Respondenti v obou městech většinou věděli o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků 90 % oslovených v Novém Městě nad Metují a 85,5 % ze Solnice a většinou projeví ochotu pomoci neziskovému sektoru 98,3 % respondentů v Novém Městě nad Metují a 96,7 % v Solnici. Více než tři čtvrtiny respondentů z Nového Města nad Metují 78,3 % je přesvědčeno, že nestátní neziskové organizace a spolky mají vliv na rozvoj obce a regionu. V Solnici to bylo 71,7 % dotázaných respondentů. V aktivním členství bylo v Novém Městě nad Metují 58,3 % a v Solnici 47,5 % respondentů. Věkové složení respondentů neovlivňuje dobročinnost ve vybraných městech. Vzdělání respondentů má vliv na dobročinnost ve vybraných městech. Nejvíce jsou ochotni se pro dobročinnost zapojit občané se středním vzděláním s maturitou.

9 Seznam použitých zdrojů

Literatura

BOUKAL, P. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9

ČERNÝ, P; *Zákon o sdružování občanů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.

DOBROZEMSKÝ, V. a J. STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-103-3.

ELIÁŠ, K; *Neziskový sektor v novém*. 2. doplněné a aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014.

GROSPÍČ, J. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-086-4.

HOWARD, M., M. (2003) *The Weakness of Civil Society in Post-Communist Europe*. Cambridge: University Press. ISBN 0521011523

JÁČ, I. *Jedinečnost obce v regionu*. [Praha]: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6.

ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5.

WOKOUN, R; MALINOVSKÝ, J; TAMBORSKÝ, M; BLAŽEK, J aj. 2008. *Regionální rozvoj. (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

Oficiální webové stránky Český statistický úřad <https://www.czso.cz/>

Oficiální webové stránky Hasiči Nové Město nad Metují <https://www.hasicinm.cz/>

Oficiální webové stránky Solnický Brouček z. s. <https://www.osbroucek.info/>

Oficiální webové stránky Ministerstvo pro místní rozvoj ČR <https://www.mmr.cz/>

Oficiální webové stránky Nové Město nad Metují <https://www.novemestonm.cz/>

Oficiální webové stránky Scopus <https://www.scopus.com/>

Oficiální webové stránky Solnice <https://www.solnice.cz/>

Oficiální webové stránky Svět neziskovek <https://www.svetneziskovek.cz/>

Oficiální webové stránky Včelaři z Nového Města nad Metují a okolí <https://www.vcelarinmm.cz/>

10 Přílohy

Příloha 1

Tabulka 19 Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Nové Město nad Metují

Období	NONA 92	Organizace včelařů	JSDH
2018	675 000	44 000	4 000
2019	675 000	45 000	4 000
2020	460 000	45 000	4 000

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 2

Tabulka 20 Finanční příspěvky vybraných organizací z rozpočtu města Solnice

Období	Solnický Brouček	Organizace včelařů	SDH
2018	150 000	4 000	10 000
2019	150 000	4 000	25 000
2020	120 000	4 000	35 000

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 3

Anonymní dotazník pro veřejnost, vytvořený za účelem zpracování dat pro bakalářskou práci

1. Víte o činnostech nestátních neziskových organizací a spolků ve Vaší obci?
 ano
 ne
Uved'te, jaké nestátní neziskové organizace nebo spolky znáte:

2. Přispěl jste někdy na činnost nějaké nestátní neziskové organizaci nebo spolku, např. účastí na veřejné dobročinné akci, Tříkrálová sbírka, Lékaři bez hranic, Bezpečně na silnicích, Život dětem?
 ano
 ne /otázku č. 3 nevyplňujte/

3. Jakou formou přispíváte na činnost nestátních neziskových organizací nebo spolků /můžete zaškrtnout více odpovědí/?
 dobrovolnictvím
 zakoupením reklamního předmětu
 zasláním dárcovské SMS
 věcným darem
 zasláním částky na bankovní účet

4. Máte povědomí o místních akcích a aktivitách nestátních neziskových organizací a spolků?
 ano
 ne

5. Navštěvujete pravidelně místní akce nestátních neziskových organizací a spolků?
 ano
 občas
 ne

6. Mají podle Vás nestátní neziskové organizace a spolky vliv na rozvoj obce a regionu?
 ano
 spíše ano
 spíše ne
 ne
 nevím

7. Jste členem nějaké nestátní neziskové organizace nebo spolku ve Vaší obci?
 ano ve veřejně prospěšné organizaci
 ano v zájmově prospěšné organizaci
 nejsem

8. Jaký je Váš věk?
 do 25
 26-40
 41-65
 65+

9. Jaké máte vzdělání?

- základní
- střední
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

10. Jaký je váš sociální status?

- student
- nezaměstnaný
- zaměstnanec
- podnikatel
- penzista

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 4

Okruhy otázek pro rozhovor s aktéry

Otázky pro polostrukturované rozhovory s konkrétními aktéry:

- 1) Funguje spolupráce NNO a spolků při pořádání aktivit pro veřejnost?
- 2) Jaké jsou podle Vás přínosy a nedostatky neziskových organizací a spolků pro rozvoj obce a regionu?
- 3) Jak vnímáte činnost neziskových organizací a spolků ve Vaší obci?
- 4) Podílíte se na činnostech spolků a neziskových organizací?
- 5) Domníváte se, že činnosti neziskových organizací a spolků jsou známé občanům Vaší obce?

Zdroj: vlastní zpracování